

PRAVILNIK

O NASTAVNOM PLANU I PROGRAMU SREDNJEG STRUČNOG OBRAZOVANJA U PODRUČJU RADA TRGOVINA, UGOSTITELJSTVO I TURIZAM

("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 10/2012, 1/2013 - ispr., 17/2013 - ispr., 1/2015 i 10/2020 - dr. pravilnik)

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuje se nastavni plan i program srednjeg stručnog obrazovanja u području rada trgovina, ugostiteljstvo i turizam za obrazovne profile: kuvar, konobar i poslastičar.

Nastavni plan srednjeg stručnog obrazovanja u području rada trgovina, ugostiteljstvo i turizam za obrazovne profile kuvar, konobar i poslastičar i nastavni programi za prvi, drugi i treći razred za te obrazovne profile odštampani su uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni deo.

Član 2

Program jezika nacionalne manjine ostvaruje se na osnovu Pravilnika o planu i programu obrazovanja i vaspitanja za zajedničke predmete u stručnim i umetničkim školama ("Službeni glasnik SRS - Prosvetni glasnik", broj 6/90 i "Prosvetni glasnik", br. 4/91, 7/93, 17/93, 1/94, 2/94, 2/95, 3/95, 8/95, 5/96, 2/02, 5/03, 10/03, 24/04, 3/05, 6/05, 11/05, 6/06, 12/06, 8/08, 1/09, 3/09, 10/09, 5/10 i 8/10).

Član 3

Program verske nastave ostvaruje se na osnovu Pravilnika o nastavnom planu i programu predmeta Verska nastava za srednje škole ("Prosvetni glasnik", br. 6/03, 23/04 i 9/05).

Član 4

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaju da važe:

- 1) Pravilnik o nastavnom planu i programu za sticanje obrazovanja u trogodišnjem i četvorogodišnjem trajanju u stručnoj školi za područje rada trgovina, ugostiteljstvo i turizam ("Prosvetni glasnik", br. 15/93, 20/93, 6/95, 7/96, 11/02, 11/04, 11/06 i 8/09) u delu koji se odnosi na nastavni plan i program za obrazovni profil poslastičar;
- 2) Pravilnik o nastavnom planu i programu za sticanje obrazovanja u trogodišnjem trajanju u stručnoj školi za područje rada trgovina, ugostiteljstvo i turizam - grupa ugostiteljstvo i turizam ("Prosvetni glasnik", br. 17/93, 7/96, 11/02 i 11/06) u delu koji se odnosi na nastavni plan i program za obrazovne profile kuvar i konobar;
- 3) Pravilnik o nastavnom planu i programu oglada za obrazovni profil kuvar ("Prosvetni glasnik", br. 11/07 i 3/10);
- 4) Pravilnik o nastavnom planu i programu oglada za obrazovni profil konobar ("Prosvetni glasnik", br. 11/07 i 3/10);
- 5) Pravilnik o nastavnom planu i programu oglada za obrazovni profil poslastičar ("Prosvetni glasnik", br. 11/07 i 3/10).

Član 5

Učenici upisani u srednju školu zaključno sa školskom 2011/2012. godinom u području rada trgovina, ugostiteljstvo i turizam za obrazovne profile kuvar, konobar i poslastičar i kuvar - ogled, konobar - ogled i poslastičar - ogled stiču obrazovanje po nastavnom planu i programima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovog pravilnika - do kraja školske 2015/2016. godine.

Član 6

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Prosvetnom glasniku".

NASTAVNI PLANOV I PROGRAMI

II. NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA OBRAZOVNI PROFIL KUVAR

1. STANDARD KVALIFIKACIJE, CILJEVI I ISHODI STRUČNOG OBRAZOVANJA

1. Naziv kvalifikacije: Kuvar

2. Područje rada: Trgovina, ugostiteljstvo i turizam

3. Nivo kvalifikacije: III

4. Trajanje obrazovanja: tri godine

5. Svrha kvalifikacije: Priprema, servira i dekoriše obroke.

6. Stručne kompetencije:

- Organizovanje sopstvenog rada i radnog mesta
- Prijem, obrada i skladištenje namirnica
- Priprema jela za izdavanje
- Izdavanje porudžbine
- Vođenje evidencija

7. Opis rada

Stručna kompetencija	Jedinice kompetencije
Organizovanje sopstvenog rada i radnog mesta	- Održava higijenu i zdravstveno bezbednosne uslove - Priprema opremu, uređaje i inventar - Komunicira sa saradnicima - Učestvuje u izradi dnevnog jelovnika - Obavlja procedure zatvaranja (procedure "predaje smene") - Prati inovacije u oblasti kuvarstva
Prijem, obrada, pakovanje i skladištenje namirnica	- Određuje vrstu, klasu i kategoriju namirnica potrebnu za pripremu planiranog jelovnika - Kontroliše ispravnost namirnica

	- Obrađuje meso, ribu, rakove, školjke - Obrađuje povrće i voće - Skladišti neobrađene i obrađene namirnice - Uklanja neispravne namirnice
--	---

Stručna kompetencija	Jedinice kompetencije
Priprema jela za izdavanje	- priprema supe i čorbe - priprema gotova jela - priprema pečenja - priprema variva - priprema hladna predjela - priprema topla predjela - priprema ribu, rakove i školjke - priprema jela po porudžbini - priprema jela sa roštilja - priprema fondova i soseva - priprema salate - priprema jednostavne poslastice - priprema peciva
Prijem i izdavanje porudžbine	- Komunicira sa konobarima u vezi sa porudžbinama - Servira pripremljena jela za usluživanje - Dekoriše porudžbinu - Sarađuje sa ostalim odeljenjima ugostiteljskog objekta
Vođenje evidencija	- Trebuje potrebnu količinu namirnica - Popisuje namirnice - Vodi evidenciju porudžbina i izdatih jela - Vodi evidenciju o rashodovanim - neispravnim namirnicama - Primenjuje normative

8. Ciljevi stručnog obrazovanja

Cilj stručnog obrazovanja za obrazovni profil kuvar je osposobljavanje učenika za pripremu, serviranje i dekorisanje obroka.

Neophodnost stalnog prilagođavanja promenljivim zahtevima tržišta rada, potreba kontinuiranog obrazovanja, stručnog usavršavanja, razvoja karijere, unapređenje mogućnosti zaposlenja, usmerava učenike da se osposobljavaju za:

- primenu teorijskih znanja u praktičnom kontekstu;
- efikasan rad u timu;
- preuzimanje odgovornosti za vlastito kontinuirano učenje i napredovanje u poslu i karijeri;
- blagovremeno reagovanje na promene u radnoj sredini;
- prepoznavanje poslovnih mogućnosti u radnoj sredini i širem socijalnom okruženju;
- primenu sigurnosnih i zdravstvenih mera u procesu rada;
- primenu mera zaštite životne sredine u skladu sa konceptom održivog razvoja;
- upotrebu informatičke tehnologije u prikupljanju, organizovanju i korišćenju informacija u radu i svakodnevnom životu.

9. Ishodi stručnog obrazovanja

Stručne kompetencije	Znanja	Veštine	Stavovi
Po završenom programu obrazovanja za ovaj profil, učenik će biti osposobljen da:			
organizuje sopstveni rad i radno mesto	- objasni značaj i navede principe: sanitarne zaštite, higijenske zaštite, zaštite zdravlja i bezbednosti na radu, ekološke zaštite, HACCP standarda pri rukovanju namirnicama - objasni namenu i karakteristike opreme i inventara za pripremanje jela - objasni načine i pravila održavanja alata uređaja i inventara - navede načine i sisteme organizacije rada u kuhinji i ugostiteljskom preduzeću - objasni principe sastavljanja i pisanja menija i jelovnika - primenjuje stručnu terminologiju u kuvarstvu	- održava ličnu higijenu i radnu uniformu prema standardu - održava higijenu radnog mesta, sredine opreme i inventara - sortira alat i odlaže ga na odgovarajuće mesto - utvrđuje stanje opreme, uređaja i inventara - osigurava radne procese i higijenu pri rukovanju hranom i pićem - obezbeđuje tehničke uslove	- savesno, odgovorno, uredno i blagovremeno obavlja poverene poslove - ispolji pozitivan odnos prema primeni sanitarnih i zdravstvenih mera u procesu rada - ispolji pozitivan odnos prema značaju funkcionalne i tehničke ispravnosti opreme i sredstava za rad - efikasno organizuje vreme - vodi računa o režijskim troškovima

		u smislu bezbednosti i zaštite zdravlja (osvetljenje, provetravanje, zaštitna sredstva i sl.) - ukaže prvu pomoć u slučaju mehaničkih, hemijskih, termičkih povreda i strujnih udara - radi u timu - priprema menije i jelovnik u saradnji sa šefom kuhinje	- primenjuje inovacije u radu - ispolji ljubaznost, komunikativnost, preduzimljivost, nenametljivost i fleksibilnost u odnosu prema saradnicima - ispolji pozitivan odnos prema profesionalno-etičkim normama i vrednostima
vrši prijem, obradu, pakovanje i skladištenje namirnica	- razlikuje vrste i kategorije povrća i voća - razlikuje vrste mesa, riba, rakova i školjki - navede kategorizacije mesa - opiše sastav i organoleptička svojstva namirnica - razlikuje načine obrade namirnica - navede i objasni uzroke kvarenja pojedinačnih grupa namirnica - objasni principe skladištenja i čuvanja namirnica	- naručuje i prima namirnice u saradnji sa šefom kuhinje - prepoznaje kvalitet namirnica i izvrši klasiranje - čisti namirnice - obrađuje namirnice - mehanički i termički - sortira i uklanja otpatke pri obradi namirnica - pakuje namirnice i poluproizvode u ambalažu i odlaže ih na odgovarajući način	
priprema jela za izdavanje	- objasni osnovne principe nutricionizma - navede recepture i normative za pripremu različitih vrsta: supa i čorbi, gotovih jela, pečenja, variva, hladni i toplih predjela, riba, rakova, školjki, jela po porudžbini, jela sa roštilja, fondova i soseva, salata, jednostavnih poslastica i peciva - objasni karakteristike dijetalne i vegetarijanske ishrane - kratko opiše normativ za odgovarajuću vrstu jela	- dozira namirnice prema normativu - vrši mehaničku i termičku obradu namirnica - podesi ukus, miris i druga svojstva jela dodavanjem začina - uspostavi željenu konzistenciju, strukturu, homogenost i druge karakteristike jela - podesi rad, kontroliše i	

		isključuje aparate i uređaje - sortira jela u "tople kupke"	
prima i izdaje porudžbine	- navede normative formiranja porcije jela - objasni način izdavanja jela po porudžbine ili meniju - objasni principe i načine dekorisanja jela	- prima porudžbine od konobara - formira porcije po normativima - izrađuje dekorativne elemente - oblikuje povrće i voće - oblikuje mlečne proizvode - servira i dekoriše jela - izdaje pripremljena jela konobaru na osnovu porudžbine	
vodi evidencije	- navede vrste evidencija - opiše proceduru evidentiranja izdatih obroka - objasni elemente kalkulacije za jela i menije	- formira trebovanje namirnica - popiše namirnice - vodi evidenciju utrošenih namirnica - evidentira broj izdatih obroka - evidentira rashodovane namirnice - pripremi tražene podatke za kalkulacije i formiranje cenovnika	

2. NASTAVNI PLAN***

Mesečni i godišnji fond časova za obrazovni profil: KUVAR

	I RAZRED							II RAZRED							III RAZRED							UKUPNO					
	nedeljno			godišnje				nedeljno			godišnje				nedeljno			godišnje				godišnje					
	T	V	PN	T	V	PN	B	T	V	PN	T	V	PN	B	T	V	PN	B	T	V	PN	B	Σ				
A1: OBAVEZNI OPŠTEOBRAZOVNI PREDMETI	11	2		374	68			9			288				8			240	p				902	68			970
1. Srpski jezik i književnost	3			102				2			64				2			60					226				226
1.1 _____ jezik književnost*	3			102				2			64				2			60					226				226
2. Srpski kao nematernalni jezik*	2			68				2			64				2			60					192				192
3. Strani jezik	2			68				2			64												132				132
4. Fizičko vaspitanje	2			68				2			64				2			60					192				192
5. Matematika	2			68				2			64				1			30					162				162
6. Računarstvo i informatika		2			68																			68			68
7. Istorija															2			60					60				60
8. Hemija	1			34																			34				34
9. Ekologija i zaštita životne sredine								1			32												32				32
10. Geografija	1			34																			34				34
11. Sociologija sa pravima građana															1			30					30				30
A2: OBAVEZNI STRUČNI PREDMETI	6	12		204	408		90	2	12	6	64	384	192	150	1	14	6	30	420	180	120		298	1212	372	360	2242
12. Zdravstvena kultura	2			68																			68				68

13. Osnove turizma i ugostiteljstva	2			68																	68					68
14. Kuvarstvo		12			408		60		12	6		384	192	90		10	6		300	180	120		1092	372	270	1734
15. Nacionalne kuhinje															2			60				60				60
16. Osnove usluživanja															1			30				30				30
17. Ekonomika turističkih i ugostiteljskih preduzeća							1			32												32				32
18. Turistička geografija							1			32												32				32
19. Preduzetništvo															2			60				60				60
20. Ishrana	2			68																		68				68
21. Profesionalna praksa							30						60												90	90
B: IZBORNI PREDMETI	1			34				3			96				3			90				220				220
1. Građansko vaspitanje / Verska nastava	1			34				1		32				1			30					96				96
2. Izborni predmeti prema programu obrazovnog profila								2		64				2			60					124				124
Ukupno A1+A2+B	18	14		612	476		90	14	12	6	448	384	192	150	12	14	6	360	420	180	120	1420	1280	372	360	3432
Ukupno	32			1178			32			1174			32			1080			3432							

Napomena: * Za učenike koji nastavu slušaju na maternjem jeziku nacionalne manjine

B: Lista izbornih predmeta prema programu obrazovnog profila

Rb	Lista izbornih predmeta	RAZRED		
		I	II	III
Stručni predmeti				
1.	Poslovni strani jezik		2	2
2.	Putevi hrane		2	
3.	Poznavanje životnih namirnica		2	
4.	Poslovna informatika u turizmu i ugostiteljstvu		2	
5.	Psihologija u turizmu i ugostiteljstvu			2
6.	Marketing u turizmu i ugostiteljstvu			2
7.	Opšta turistička geografija			2
Opšteobrazovni predmeti				
1.	Strani jezik I			1
2.	Izabrani sport		1	1
3.	Istorija (odabrane teme)			1
4.	Likovna kultura		1	
5.	Muzička kultura		1	

Ostali obavezni oblici obrazovno-vaspitnog rada tokom školske godine

	I RAZRED časova	II RAZRED časova	III RAZRED časova	UKUPNO časova
Čas odeljenskog starešine	68	64	60	192
Dodatni rad *	do 30	do 30	do 30	do 120
Dopunski rad *	do 30	do 30	do 30	do 120
Pripremni rad *	do 30	do 30	do 30	do 120

* Ako se ukaže potreba za ovim oblicima rada

Fakultativni oblici obrazovno-vaspitnog rada tokom školske godine po razredima

	I RAZRED	II RAZRED	III RAZRED
Ekskurzija	do 3 dana	do 5 dana	do 5 nastavnih dana
Jezik drugog naroda ili nacionalne manjine sa elementima nacionalne kulture	2 časa nedeljno		
Treći strani jezik	2 časa nedeljno		
Drugi predmeti *	1-2 časa nedeljno		
Stvaralačke i slobodne aktivnosti učenika (hor, sekcije i drugo)	30-60 časova godišnje		
Društvene aktivnosti - uenički parlament, ueničke zadruge	15-30 časova godišnje		
Kulturna i javna delatnost škole	2 radna dana		

* Pored navedenih predmeta škola može da organizuje, u skladu sa opredeljenjima učenika, fakultativnu nastavu iz predmeta koji su utvrđeni nastavnim planom drugih obrazovnih profila istog ili drugog područja rada, kao i u nastavnim planovima gimnazije, ili po programima koji su prethodno doneti.

Ostvarivanje školskog programa po nedeljama

	I RAZRED	II RAZRED	III RAZRED
Razredno-časovna nastava	34	32	30
Mentorski rad (nastava u bloku, praksa)	3	5	4
Obavezne vannastavne aktivnosti	2	2	2
Završni ispit			3
Ukupno radnih nedelja	39	39	39

Podela odeljenja u grupe

razred	predmet / modul	godišnji fond časova			broj učenika u grupi - do
		vežbe	praktična nastava	nastava u bloku	
I	Računarstvo i informatika	68			12
	Uvod u kuvarstvo	168		18	12
	Termičke - toplotne obrade namirnica	36		12	12

	Fondovi i sosovi	84		12	12
	Salate	24		6	12
	Prilozi i variva	96		18	12
	Profesionalna praksa			30	12
II	Bistre i guste supe, čorbe	84	42	12	12
	Topla predjela	108	54	24	12
	Gotova jela	168	84	36	12
	Nacionalna jela	24	12	6	12
	Pečenja	168	84	36	12
	Profesionalna praksa			60	12
III	Kuvarstvo	300	180	120	12
	Nacionalne kuhinje	60			12
	Preduzetništvo	60			12

* Profesionalna praksa se obavlja u periodu od 01.09. do 15.08. tekuće školske godine u prvom i drugom razredu. Zaključna ocena utvrđuje se na sednici odjeljskog veća posle 15.08. tekuće školske godine. Na istoj sednici utvrđuje se i opšti uspeh učenika o završenom razredu

3. NASTAVNI PROGRAM***

A1: OBAVEZNI OPŠTEOBRAZOVNI PREDMETI

SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

Prvi razred

Naziv predmeta:	Srpski jezik i književnost
Godišnji fond časova:	102
Razred:	prvi

Ciljevi predmeta:	- Proširivanje i produbljivanje znanja o srpskom književnom jeziku; - Razvijanje i negovanje jezičke kulture, poštovanje pravila književnog (standardnog) jezika u usmenom i pisanom izražavanju; - Podsticanje učenika na usavršavanje govorenja, pisanja i čitanja, kao i negovanje kulture dijaloga; - Osposobljavanje za efikasno komuniciranje; - Upoznavanje književne umetnosti; - Unapređivanje znanja o sopstvenoj kulturi i kulturama drugih naroda; - Razvijanje humanističkog i književnog obrazovanja na najboljim delima srpske i svetske kulturne baštine; - Upućivanje učenika na istraživački i kritički odnos prema književnosti; - Obezbeđivanje funkcionalnih znanja iz teorije i istorije književnosti; - Razvijanje trajnog interesovanja za nova saznanja.
-------------------	--

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Uvod u proučavanje književnog dela	• Uvođenje učenika u svet književnog dela i književnost kao nauku i umetnost	• razlikuje vrste umetnosti i njihova izražajna sredstva • objasni pojam i funkciju književnosti kao umetnosti i odnos književnosti i drugih umetnosti • navede naučne discipline koje se bave proučavanjem književnosti • uviđa razliku između usmene i pisane književnosti • razlikuje književne rodove i vrste • odredi temu, motiv, siže, fabulu, lik i ideju u	• Vrste umetnosti, podela umetnosti • Književnost kao umetnost, književnost i druge umetnosti • Istorija književnosti, teorija književnosti, književna kritika • Lirika kao književni rod: narodna lirska pesma i umetnička lirska pesma po izboru • Epika kao književni rod: epska narodna pesma (predlog "Kneževa večera"), pripovetka po izboru i roman (predlog Dragoslav Mihailović "Kad su cvetale tikve") • Drama kao književni rod: drama po izboru	• Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • teorijska nastava (102 časa) Mesto realizacije nastave • Teorijska nastava se realizuje u učionici Preporuke za realizaciju nastave • Prilikom obrade dramskog

		književnom delu • iznosi svoje utiske i zapažanja o književnom delu, tumači njegove bitne činioce i vrednuje ga	• Procena ostvarenosti ishoda - test	dela mogućnost posete pozorišnoj predstavi i gledanje snimka pozorišne predstave, a nakon toga razgovor o dramskom tekstu i njegovoj pozorišnoj realizaciji. Takođe je
Književnost starog veka	• Upoznavanje učenika sa mitologijom, reprezentativnim delima starog veka i njihovim značajem za razvoj evropske kulture	• objasni značaj mitologije za antičku književnost i razvoj evropske kulture • navede imena autora, nazive obrađenih dela i klasifikuje ih po kulturama kojima pripadaju, književnim rodovima i vrstama • objasni univerzalne poruke književnosti starog veka	• Sumersko-vavilonska književnost: Ep o Gilgamešu (analiza odlomka) • Mitovi: o Tantal, Sifzu, Narcisu; mitovi o Troji: Parisov sud, Odisej i Penelopa, Ahil, Edip... • Helenska književnost: Homer: Ilijada (odlomak) • Sofokle: Antigona (odlomak) • Stari i Novi zavet (tekstovi po izboru) • Procena ostvarenosti ishoda	ovu nastavnu temu moguće obrađivati tokom cele školske godine, pa na primer strukturu i odlike dramskog dela obraditi na primeru "Romea i Julije", a strukturu i odlike lirске i epske narodne pesme obraditi tokom realizacije teme Narodna književnost • Narodna književnost se može obraditi po motivima (rad u grupama)
Srednjovekovna književnost	• Upoznavanje sa spomenicima južnoslovenske kulture, razvojem pisma i jezika, delima srednjovekovne književnosti	• navede najznačajnije spomenike južnoslovenske kulture, jezik, pismo i vek u kom su nastali • imenuje autore i dela • razume poetiku žanrova srednjovekovne književnosti • locira obrađene tekstove u istorijski kontekst • objasni značaj srednjovekovne književnosti za srpsku kulturu	• Počeci slovenske pismenosti: Crnorizac Hrabar: "Slovo o pismenima" • Rad Ćirila i Metodija • Slovenska pisma i razvoj književnog jezika • Najstariji spomenici južnoslovenske kulture • Sveti Sava: "Žitije svetog Simeona" (odlomak) • Jefimija: "Pohvala knezu Lazaru" • Despot Stefan Lazarević; "Slovo ljubve" • Procena ostvarenosti ishoda - test	Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: • praćenje ostvarenosti ishoda • testove znanja • testove praktičnih veština Okvirni broj časova po temama • Uvod u proučavanje dela (13 časova) • Književnost starog veka (12 časova) • Srednjovekovna književnost (12 časova) • Narodna književnost (12

Narodna književnost	• Ukazivanje na narodnu književnost kao izraz kolektivnog mišljenja i osećanja, riznicu narodnih običaja, čuvara moralnog i nacionalnog kodeksa	• razlikuje lirske, epske i lirsko-epske pesme • uoči odlike usmene umetnosti reči (kolektivnost, varijantnost, formulativnost) • procenjuje etičke vrednosti iznete u delima narodne književnosti • tumači likove, bitne motive, fabulu, siže, kompoziciju i poruke u odabranim delima • upoređi umetničku interpretaciju stvarnosti i istorijske činjenice	• Vrste narodne književnosti • Lirska narodna pesma "Ovčar i devojka", "Zao gospodar" (predlog) • Epska narodna pesma • "Banović Strahinja", Marko pije uz Ramazan vino", "Boj na Mišaru" • Lirsko-epske pesme (po izboru) • Narodne proza (bajka po izboru) • Kratke narodne prozne vrste (izbor) • Procena ostvarenosti ishoda	časova) • Humanizam i renesansa (10 časova) • Opšti pojmovi o jeziku (5 časova) • Fonetika (10 časova) • Pravopis (10 časova) • Kultura izražavanja (18 časova)
Humanizam i renesansa	• Upoznavanje sa poetikom humanizma i renesanse, njenim najznačajnijim predstavnicima i književnim delima	• navede najznačajnije predstavnike i njihova dela • objasni značenje pojmova humanizam i renesansa • navodi i na obrađenim delima obrazlaže odlike epohe • upoređi vrednosti srednjeg veka sa vrednostima humanizma i renesanse	• Poetika humanizma i renesanse, najznačajniji predstavnici • Frančesko Petrarka: "Kancionijer" (izbor soneta) • Đovani Bokačo: "Dekameron" (pripovetka po izboru) ili Dante Aligijeri "Pakao" (prikaz dela, odlomak) • Vilijam Šekspir: "Romeo i Julija" • Servantes: "Don Kihot" (odlomak) • Procena ostvarenosti ishoda	
Opšti pojmovi o jeziku	• Ukazivanje na proučavanje jezika kao sistema, upoznavanje sa njegovom funkcijom,	• objasni funkciju jezika i pojam jezičkog znaka • razume prirodu modernog književnog (standardnog) jezika	• Mesto jezika u ljudskom društvu, bitna svojstva jezika, jezik i komunikacija • Književni jezik, jezička norma i standardizacija	

	društvenom uslovljenošću i istorijskim razvojem	• navede faze razvoja književnog jezika do 19. veka • navede discipline koje se bave proučavanjem jezičkog sistema	• Jezički sistem i nauke koje se njime bave • Književni jezici kod Srba do 19. veka • Procena ostvarenosti ishoda	
Fonetika	• Sticanje znanja iz oblasti fonetike (fonologije) književnog jezika i sposobnosti da se ta znanja primene u govoru i pisanju	• pravilno izgovara glasove i akcente književnog jezika • razlikuje glasovne alternacije	• Fonetika i fonologija • Glasovi književnog jezika i njihov izgovor • Glasovne alternacije suglasnika (zvučnih i bezvučnih; s:š, z:ž, n:m; k, g, h:č, ž, š i k, g, h:c, z, s; alternacije nenepčanih sa prednjonepčanim suglasnicima), samoglasnika (promena o u e i umekšanost suglasnika, nepostojano a, promena sonanta l u vokal o) i uprošćavanje suglasničkih grupa sa pravopisnim rešenjima • Akcenti književnog jezika • Procena ostvarenosti ishoda - test	
Pravopis	• Osposobljavanje učenika da pišu u skladu sa pravopisnom normom	• ume da se služi pravopisom • primeni znanja o glasovnim alternacijama u skladu sa jezičkom normom • primeni upotrebu velikog i malog slova u skladu sa jezičkom normom • podeli reči na kraju reda u skladu sa jezičkom normom	• Glavne norme pisanja velikog i malog slova (na početku rečenice, naslovi i natpisi, vlastita imena, imena naroda, geografski pojmovi, nebeska tela, praznici, ustanove i organizacije, prisvojni pridevi na -ov i -in, kurtoazna upotreba velikog slova, višečlana imena zemalja i ostala višečlana imena, pomoćne reči u imenima, nazivi serijskih i apstraktnih pojmova,	

			zvanja, titule...) • Podela reči na kraju reda	
Kultura izražavanja	• Osposobljavanje učenika da koriste različite oblike kazivanja i funkcionalne stilove	• opiše stanja, osećanja, raspoloženja, izrazi stavove, donese zaključke u usmenom i pisanom izražavanju • razlikuje funkcionalne stilove • prepozna i primeni odlike razgovornog i književnoumetničkog funkcionalnog stila • popunjava formulare, uplatnice, zahteve i slično u skladu sa jezičkom normom	• Jezičke vežbe • Stilske vežbe • Vrste funkcionalnih stilova - osnovne odlike • Razgovorni funkcionalni stil • Književnoumetnički funkcionalni stil • Popunjavanje formulara, zahteva, uplatnica i sl. • Školski pismeni zadaci 4x2+2 • Domaći zadaci	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Istorija;
- Građansko vaspitanje/Verska nastava.

Drugi razred

Naziv predmeta:	Srpski jezik i književnost
Godišnji fond časova:	64
Razred:	drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
------	------	---	-----------------------------------	--------------------------------

Barok, klasicizam, prosvetiteljstvo	Upoznavanje sa evropskim kulturnim, duhovnim i misaonim tendencijama 17. i 18. veka i njihovim uticajima na srpsku književnost	- navede osobenosti baroka, klasicizma i prosvetiteljstva i njihove predstavnike u književnosti - prepozna na obrađenim delima odlike prosvetiteljstva - objasni značaj Dositejevog rada za srpsku kulturu i književnost - napravi paralelu u obradi istih motiva u evropskoj i srpskoj književnosti	- Barok i klasicizam; poetika, glavni predstavnici u našoj i evropskoj književnosti - Molijer: "Tvrđica" - Prosvetiteljstvo u Evropi i kod nas - Književno - prosvetiteljski rad Dositeja Obradovića - Dositej Obradović: "Život i priključenija" (odlomci) - Jovan Sterija Popović: "Tvrđica" (odlomci) - Procena ostvarenosti ishoda	- Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: teorijska nastava (64 časa) Mesto realizacije nastave - Teorijska nastava se realizuje u učionici
Romantizam	Upoznavanje sa poetikom romantizma, predstavnicima i delima evropske i srpske književnosti	- navede predstavnike romantizma i njihova dela - uočava i obrazlaže odlike romantizma - iznese svoj sud o književnim delima koristeći stečena znanja i sopstvena zapažanja - prepozna i usvoji vrednosti nacionalne kulture i razume/poštuje kulturne vrednosti drugih naroda	- Romantizam u Evropi i kod nas (pojam, osobenosti, značaj, predstavnici) - Puškin: "Cigani" (odlomak) - Hajne: "Lorelaj" ili Š. Petefi: "Sloboda sveta" - Vuk Karadžić - rad na reformi jezika i pravopisa, rad na sakupljanju narodnih umotvorina, leksikografski rad - Značaj 1847. godine - Petar Petrović Njegoš: Humanističko-filozofske misli "Gorskog vijenca" (tumačenje gnomskih izraza po izboru) - Branko Radičević: "Kad mladija` umreti" - Đura Jakšić: "Na Liparu" - Jovan Jovanović Zmaj:	Preporuke za realizaciju nastave - Mogućnost gledanja ekranizacije nekih od dela realističke književnosti Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: - praćenje ostvarenosti ishoda - testove znanja Okvirni broj časova po temama - Barok, klasicizam, prosvetiteljstvo (10 časova) - Romantizam (14 časova)

			"Đulići" i "Đulići uveoci" (izbor) • Laza Kostić: <i>"Santa Maria della Salute"</i> • Procena ostvarenosti ishoda	• Realizam (14 časova) • Morfologija sa tvorbom reči (10 časova) • Pravopis (6 časova) • Kultura izražavanja (10 časova)
Realizam	• Upoznavanje sa poetikom realizma, predstavnicima i delima evropske i srpske književnosti	• navede predstavnike pravca i njihova dela • definiše odlike realizma i prepozna ih na obrađenim književnim delima • tumači umetnički svet i stvaralačke postupke u strukturi obrađenih dela	• Realizam u Evropi i kod nas (pojam, osobenosti, značaj, predstavnici) • Balzak: "Čiča Gorio" (odlomci po izboru) • Gogolj: "Revizor" (odlomak) • Milovan Glišić: "Glava šećera" • Laza Lazarević: "Vetar" • Radoje Domanović: "Danga" • Simo Matavulj: "Povareta" • Branislav Nušić: "Gospođa ministarka" • Vojislav Ilić: "Sivo, sumorno nebo" • Procena ostvarenosti ishoda	
Morfologija sa tvorbom reči	• Sistematizovanje znanja o vrstama reči, njihovim oblicima i osnovnim pravilima građenja reči	• odredi vrstu reči i gramatičke kategorije • upotrebi u usmenom i pisanom izražavanju oblike reči u skladu sa jezičkom normom • prepozna proste, izvedene i složene reči • prepozna osnovne principe tvorbe reči	• Morfologija u užem smislu • Vrste reči • Imenske reči i njihove gramatičke kategorije • Glagoli. Gramatičke kategorije glagola • Prilozi, predlozi, veznici, rečce, uzvici • Osnovni pojmovi o izvođenju reči • Osnovni pojmovi o tvorbi	

			složenica i polusloženica. • Procena ostvarenosti ishoda
Pravopis	• Osposobljavanje učenika da pišu u skladu sa pravopisnom normom	• primeni pravila odvojenog i sastavljenog pisanja reči u skladu sa jezičkom normom	• Spojeno i odvojeno pisanje reči • (pisanje brojeva i izvedenica od njih, pisanje zamenica i zameničkih priloga, spojevi predloga i drugih reči, glagoli i rečce, pisanje negacije) • Osnovna pravila spojenog, polusloženičkog i odvojenog pisanja
Kultura izražavanja	• Osposobljavanje učenika da teorijska znanja iz gramatike i pravopisa primenjuje u usmenom i pisanom izražavanju u skladu sa jezičkom normom, • Osposobljavanje učenika da koriste različite oblike kazivanja i funkcionalne stilove	• izražava razmišljanja i kritički stav prema problemima i pojavama koje nameću književni tekstovi ali su i deo svakodnevnog života • primeni odlike novinarskog stila	• Leksičke vežbe • Stilske vežbe • Domaći zadaci • Školski pismeni zadaci 2x2+2 • Pisanje vesti, izveštaja, intervju a i drugih oblika novinarskog izražavanja • Milutin Milanković: "Kroz vasionu i vekove"

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Građansko vaspitanje/Verska nastava

Treći razred

Naziv predmeta:	Srpski jezik i književnost
Godišnji fond časova:	60
Razred:	treći

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Moderna	Upoznavanje sa osnovnim odlikama moderne, predstavnicima i njihovim delima	- navede odlike pravca, predstavnike i njihova dela - analizira odabrana dela, iznosi zapažanja i stavove	- Odlike simbolizma i impresionizma - Šarl Bodler: "Albatros" - Bogdan Popović: "Predgovor Antologiji novije srpske lirike" - Aleksa Šantić: "Pretprazničko veče" - Jovan Dučić: "Blago cara Radovana" (izbor) ili pesma po izboru - Milan Rakić: "Dolap" ili "Jasika" V. P. Dis: "Možda spava" ili S. Pandurović: "Svetkovina" B. Stanković: delo po izboru - Procena ostvarenosti ishoda	- Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: teorijska nastava (60 časova) Mesto realizacije nastave - Teorijska nastava se realizuje u učionici Preporuke za realizaciju nastave Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: - praćenje ostvarenosti ishoda - testove znanja Okvirni broj časova po temama - Moderna (12 časova) - Međuratna književnost (12
Međuratna književnost	Upoznavanje učenika sa odlikama međuratne književnosti, predstavnicima i delima	- navede odlike pravca, predstavnike i njihova dela - analizira odabrana dela, iznosi zapažanja i stavove	- Odlike međuratne književnosti i predstavnici u svetskoj i srpskoj književnosti - Tagore: "Gradinar" (izbor)" - Dušan Vasiljev: "Čovek peva posle rata" - Milutin Bojić: "Plava grobnica" - Miloš Crnjanski: "Seobe I"	

			(odlomak) • Ivo Andrić: " Most na Žepi" ili pripovetka po izboru • Rastko Petrović: "Ljudi govore" ili I. Andrić: " <i>Ex Ponto</i> " • Procena ostvarenosti ishoda	časova) • Savremena književnost (7 časova) • Leksikologija (6 časova) • Sintaksa (5 časova) • Pravopis (6 časova) • Kultura izražavanja (12 časova)
Savremena književnost	• Upoznavanje učenika sa odabranim delima savremene književnosti	• iznese svoje utiske o pročitanim delima savremene srpske književnosti • uoči odlike savremene književnosti na pročitanim delima • uoči razliku između književnog dela i njegove interpretacije u filmskoj i pozorišnoj umetnosti	• Savremena srpska književnost u drugoj polovini 20. veka • Savremena poezija - (po izboru obraditi pesmu Vaska Pope, Miodraga Pavlovića ili Desanke Maksimović) • Savremena proza - Ivo Andrić: "Prokleta avlija" • Savremena drama - Dušan Kovačević: drama po izboru • Procena ostvarenosti ishoda	
Leksikologija	• Upoznavanje učenika sa osnovama leksikologije	• prepozna i odredi vrednost lekseme • navede primere sinonima, antonima, homonima, žargona...	• Sinonimija • Homonimija • Antonimija • Polisemija • Sastav leksike srpskog književnog jezika • Dijalektizmi • Arhaizmi i istorizmi • Vulgarizmi • Neologizmi • Žargonizmi • Termini	

			• Frazeologizmi • Evaluacija- test	
Sintaksa	• Sistematizovanje znanja o sintaksi	• odredi sintaksičke jedinice u rečenici • prepozna tipove zavisnih, nezavisnih rečenica i naporednih konstrukcija	• Sintaksičke jedinice • Osnovne rečnične i sintagmatske konstrukcije • Sistem zavisnih rečenica • Sistem nezavisnih rečenica • Naporedne konstrukcije	
Pravopis	• Osposobljavanje učenika za primenjivanje znanja iz jezika i pravopisa u skladu sa jezičkom normom	• primeni pravopisne znake u skladu sa jezičkom normom • upotrebi interpunkciju u skladu sa jezičkom normom • primenjuje pravopisna pravila u pisanju skraćenica	• Pravopisni znaci • Opšta pravila interpunkcije u rečenici • Skraćenice • Procena ostvarenosti ishoda	
Kultura izražavanja	• Osposobljavanje učenika da teorijska znanja iz gramatike i pravopisa primenjuju u usmenom i pisanom izražavanju • Osposobljavanje učenika da popunjavaju administrativne obrasce u skladu sa jezičkom normom i koriste funkcionalni administrativni stil	• iznosi stav, koristi argumente i procenjuje opšte i sopstvene vrednosti u usmenom i pisanom izražavanju • primeni odlike administrativnog stila • primeni veštinu komunikacije u situacijama vezanim za struku	• Leksičke vežbe • Stilske vežbe • Domaći zadaci • Govorne vežbe • Školski pismeni zadaci 2x2+2 • Pisanje molbe, žalbe, biografije...	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Građansko vaspitanje/Verska nastava
- Sociologija sa pravima građana

SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK

Cilj i zadaci

Cilj nastave srpskog kao nematernjeg jezika jeste obrazovanje i vaspitanje učenika kao slobodne, kreativne i kulturne ličnosti; da učenici ovladaju ovim jezikom u okviru predviđenih jezičkih sadržaja i leksike; steknu veštine, umjenja i sposobnosti njegovog korišćenja u opštenju sa drugima, u pismenom i usmenom izražavanju, prilikom učenja, obrazovanja; da upoznaju elemente kulture naroda koji govore srpskim jezikom i da se tako osposobe za zajedničko učešće u raznim vidovima društvenog i kulturnog života.

Zadaci nastave srpskog kao nematernjeg jezika su da učenici:

- ovladaju standardnim jezikom u okviru 1000/1200/ novih reči i izraza uključujući i najfrekventniju stručnu terminologiju;
- dalje razvijaju sposobnosti za razumevanje usmenog izlaganja
- razviju sposobnost za samostalno usmeno izražavanje u skladu sa gramatičkim pravilima standardnog srpskog jezika;
- razviju sposobnost za razumevanje tekstova različitog žanra pisanih jezikom i stilom na višem nivou u odnosu na prethodni stepen;
- dalje usavršavaju sposobnost za korektno (pravilno) pismeno izražavanje;
- upoznaju dela pisana na srpskom jeziku iz savremene književnosti, kao i jezički pristupačna dela iz ranijih epoha;
- razvijaju interesovanja za dalje učenje ovog jezika;
- usaglašeno sa ishodima učenja, kao i usklađeno sa uzrastom i sposobnostima učenika, razvijaju znanja i funkcionalne veštine koje će moći da koriste u daljem obrazovanju, u profesionalnom radu i u svakodnevnom životu;
- razvijaju sposobnosti verbalnog komuniciranja na srpskom jeziku, kao i neverbalnog komuniciranja, sa ciljem da se osposobe za timski rad;
- steknu sposobnost za upotrebu savremenih komunikacionih tehnologija na srpskom jeziku;
- steknu sposobnost za praćenje i razumevanje medija (radio, televizija, film) na srpskom jeziku.

I razred

(2 časa nedeljno, 68 časova godišnje)

TEMATIKA

Škola: iz života i rada učenika; novi nastavni predmeti; osnovna terminologija iz društvenih nauka.

Iz života mladih: zabavni i sportski život.

Kulturni život: iz kulture (sadašnjost, prošlost); karakteristični običaji u prošlosti u bližoj i široj okolini; o životu i radu najistaknutijih naučnika i umetnika sa područja Srbije; radio i TV-emisije iz kulture; značajnije kulturne manifestacije.

Društveni i privredni život: aktuelna zbivanja u zemlji; savremena otkrića.

Komunikativne funkcije: iskazivanje (ne)raspoloženja, iznenađenja, zabrinutosti, (ne)zadovoljstva, razočaranja, čuđenja, prekora, fizičkih tegoba, (ne)poželjnosti i prisustva neke osobe na nekom mestu; ubeđivanje, opraštanje.

JEZIK

Fonetika

Vokalski i konsonantski sistem standardnog jezika.

Akcentat: kvantitet i kvalitet akcentovanih slogova; distribucija akcenta; akcentogene reči, enklitike i proklitike.

Morfologija

Vrste reči: kriterijumi za podelu reči na vrste: reči sa deklinacijom; reči sa konjugacijom.

Obeležavanje roda u standardnom jeziku kod imenica i ostalih vrsta koje imaju obeležje roda.

Deklinacioni oblici: promena imenica; singularija i pluralija tantum; promena ličnih zamenica; zameničko-pridevska promena.

Glagoli: obeležavanje lica, broja i roda; glagolski vid, glagolski rod; glagoli s morfemom SE.

Tvorba reči

Izvedene i složene reči (uloga prefiksa i sufiksa u tvorbi reči).

Pravopis

Utvrđivanje pravopisnih pravila u promeni i tvorbi reči.

RAD NA TEKSTU

(11 tekstova u toku školske godine)

V. St. Karadžić: O narodnim pevačima

Stevan Raičković: Prva zarada drvene Marije

Branislav Nušić: Sumnjivo lice (odlomak)

Laza Lazarević: Na bunaru

Jovan Jovanović Zmaj: O, pogledaj zvezde jasne (iz Đulića)

Vojislav Ilić: Zimsko jutro

Miroslav Antić: Rasejani dečaci

Đura Jakšić: Na Liparu

Borislav Mihajlović Mihiz: Faul

Mihajlo Pupin: Od pašnjaka do naučnika

Po Dejanu Medakoviću: Paja Jovanović

Izbor iz narodne proze (poslovice, zagonetke, pitalice)

Ero i kadija

Nemušti jezik

Koristiti i tekstove drugih žanrova u skladu sa tematikom.

Izbor iz savremene proze, naučno-popularne literature, omladinske štampe.

GOVORNO I PISMENO IZRAŽAVANJE

Vežbe razumevanja saslušanog ili pročitanoog teksta, dijaloga.

Davanje kompleksnijih odgovora na postavljeno pitanje i postavljanje pitanja.

Reprodukovanje u osnovnim crtama saslušanog ili napisanog teksta, dijaloga.

Rad na literarnom tekstu; reprodukovanje sadržine; analiza teme, mesta i vremena događaja, likova, opisa, ideje i dr.

Pričanje o samostalno odabranoj temi na osnovu sačinjenog plana.

Obaveštavanje i izveštavanje o aktuelnim događajima i zbivanjima uz davanje najosnovnijih podataka.

Razgovor o pročitanim tekstovima, TV-emisijama i drugim temama u okviru predviđene tematike.

Opisivanje slike, fotografije i sl.

Posle usmenog savladavanja predviđenih oblika izražavanja uvežbavati odgovarajuće oblike u pisanoj formi.

Jedan pismeni zadatak u toku školske godine.

II razred

(2 časa nedeljno, 64 časa godišnje)

TEMATIKA

Škola: različita zanimanja ljudi, osnovne informacije o određenim zanimanjima; osnovna terminologija iz prirodnih nauka; vannastavne aktivnosti učenika.

Iz života mladih: mladi kod nas i u svetu; dostignuća mladih (mladi talenti i dr.); naučnopopularne teme; slobodno vreme mladih.

Kulturni život: iz kulture (sadašnjost i prošlost), narodno i umetničko stvaralaštvo; karakteristični običaji uže i šire sredine; značajni kulturni spomenici; naučne institucije; štampa (vrste, rubrike).

Društveni i privredni život: aktuelna zbivanja kod nas i u svetu; najznačajniji događaji iz istorije Srbije.

Komunikativne funkcije: iskazivanje simpatije, komplimenta, zahvalnosti, saveta, (ne)dopadanja, oduševljenja, pretpostavke, nade, saosećanja i dr.; izražavanje i usaglašavanje stavova; upozorenje, podsticanje, dokazivanje.

JEZIK

Sintaksa

Padežni sistem. Nezavisni i zavisni padeži. Nezavisni padeži, padežne konstrukcije s predlozima, padeži obavezno praćeni determinatorima.

Subjekat - jedna reč, subjekatski skup. Predikat - jedna reč, predikatski skup. Objekat - jedna reč, objekatski skup, objekatska rečenica. Atribut - jedna reč, skup reči, atributska rečenica. Iskazivanje mesta, vremena, načina, uzroka, namere/uslova/.

Osnovna značenja glagolskih oblika: prezent, perfekat/aorist, imperfekat, pluskvamperfekat, futur I, futur II, imperativ, potencijal, infinitiv, glagolski pridevi, glagolski prilozi.

Pravopis

Pisanje zareza.

RAD NA TEKSTU

(10 tekstova u toku školske godine)

Ivo Andrić: Na Drini ćuprija (odlomci)

Stevan Sremac: Pop Ćira i pop Spira (odlomak)

Branislav Nušić: Gospođa ministarka (odlomak)

Milutin Bojić: Plava grobnica

Milovan Glišić: Prva brazda

Desanka Maksimović: Tražim pomilovanje (pesma po izboru)

Branko Radičević: Đački rastanak (odlomak)

Simo Matavulj: Pilipenda

Borisav Stanković: U noći

Narodna balada: Smrt Omera i Merime

Narodne pripovetke: Devojka i knez Jovo, Devojka cara nadmudrila

Aleksandar Popović: Razvojni put Bore Šnajdera

Izbor iz savremene poezije, naučno-popularne literature, štampe za mlade.

Koristiti i tekstove drugih žanrova u skladu sa tematikom.

GOVORNO I PISMENO IZRAŽAVANJE

Vežbe razumevanja saslusnog/pročitnog teksta ili dijaloga. Postavljanje pitanja (nastavnik-učenik; učenik-učenik) radi provere razumevanja pročitnog ili saslusnog teksta, dijaloga. Reprodukovanje saslusnog/pročitnog teksta ili dijaloga. Rad na literarnom tekstu: reprodukovanje sadržine; analiza teme, mesta i vremena događaja, likova, opisa, ideje i dr; jezičko-stilska analiza.

Obaveštavanje i izveštavanje o aktuelnim događajima i zbivanjima.

Razgovor i diskusija o pročitanim tekstovima, zajednički pogledanim TV emisijama, filmskim i pozorišnim predstavama i drugim temama u okviru tematike predviđene u programu.

Komentarisanje članaka iz omladinske, dnevne i nedeljne štampe.

Komentarisanje i analiza kvaliteta izražavanja učenika.

Reportaža u vezi sa predviđenim temama.

Vođenje sastanka na osnovu pripreme.

Posle usmenog ovladavanja predviđenim oblicima izražavanja uvežbavati odgovarajuće oblike u pisanoj formi, kao i pisanje rezimea pročitnog/odslušnog teksta, pisanje molbe, zapisnika.

Jedan pismeni zadatak u toku školske godine.

III razred

(2 časa nedeljno, 60 časova godišnje)

TEMATIKA

Škola: obrazovni sistem i mogućnosti daljeg školovanja; stručni predmeti, praksa u školi, u privredi i dr.; osnovna stručna terminologija.

Iz života mladih: slobodno vreme (hobi, sport) i svakodnevni život mladih.

Kulturni život: iz kulture (sadašnjost i prošlost), najznačajnije kulturne institucije uže i šire sredine (pozorišta, muzeji, biblioteke, galerije); novinsko-izdavačke kuće (redakcija, priprema novina); pozorišne i bioskopske predstave, koncerti, izložbe; aktuelna zbivanja iz oblasti kulture.

Društveni i privredni život: aktuelna zbivanja u zemlji i svetu; savremeni problemi sveta (ishrana, očuvanje životne okoline, obrazovanje); savremena sredstva komuniciranja i način komuniciranja.

JEZIK

Fonetika

Melodija rečenice. Uloga intonacije u izražavanju. Emocionalna obojenost iskaza.

Tvorba reči

Osnovni tvorbeni modeli. Derivacija: sufiksalna, prefiksalna, sufiksarno-prefiksalna tvorba reči, tvorba složenica. Kompozicija.

Deminutivi, hipokristici, pejorativi, augmentativi.

Sintaksa

Iskazivanje poređenja (komparativ +... superlativ i druge konstrukcije).

Iskazivanje količine (prilozi, brojevi, prilog + prilog, imenica + imenica; neutralizacija preciznosti: dva-tri, desetak; predlog + broj i dr).

Sinonimičnost glagolskih vremena. Sinonimičnost glagolskih načina.

Kongruencija u rodu i broju (gramatička). Logička kongruencija u rodu i broju.

Struktura sintaksičkih jedinica (sintagma i rečenica; prosta rečenica; složena rečenica). Nepotpune rečenice.

Leksikologija

Osnovne karakteristike leksike standardnog jezika. Sinonimi, homonimi, antonimi.

Jezici u kontaktu.

Jezički kontakti i međujezički uticaji srpskog i jezika nacionalnih manjina u oblasti leksike, kalkiranje.

RAD NA TEKSTU

(10 tekstova u toku školske godine)

Radoje Domanović: Mrtvo more (odlomak)

Ivo Andrić: Priča o kmetu Simanu (odlomak)

Milorad Pavić: Predeo slikan čajem (odlomak)

Danilo Kiš: Bašta, pepeo (odlomak)

Petar Kočić: Kroz mećavu (odlomak)

Aleksandar Tišma: Vere i zavere (odlomak)

Rastko Petrović: Ljudi govore (po izboru)

Narodna pesma: Smrt vojvode Prijezde

Desanka Maksimović: Slovo o ljubavi (po izboru)

Aleksa Šantić: Moja otadžbina

Milan Rakić: Dolap

Narodna pesma: Ropstvo Janković Stojana

Koristiti i tekstove drugih žanrova u skladu sa tematikom.

Izbor iz savremene poezije i proze, naučno-popularne literature, omladinske štampe.

GOVORNO I PISMENO IZRAŽAVANJE

Razgovor o pročitanim tekstovima, o aktuelnim događajima u okviru predviđene tematike uz uključivanje više učenika u dijalog.

Rad na literarnom tekstu: reprodukovanje sadržine: analiza teme, mesta i vremena događaja, likova, opisa, ideje i dr., jezičko-stilska analiza.

Kraći prikaz samostalno pogledane bioskopske i pozorišne predstave.

Reportaža u vezi sa predviđenim temama.

Analiza kvaliteta izlaganja učenika.

Vođenje sastanka, diskusije.

Posle usmenog ovladavanja predviđenim oblicima izražavanja uvežbavati odgovarajuće oblike u pisanoj formi, kao i pisanje autobiografije, teza za diskusiju, rezimea saslušanog monologa.

Jedan pismeni zadatak u toku školske godine.

NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA

Aktivno vladanje srpskim jezikom izuzetno je značajno za ostvarivanje ciljeva obrazovanja i vaspitanja, odnosno za postizanje njegovih opštih ishoda. U tom smislu, u celokupnom procesu obrazovanja i vaspitanja učenika čiji maternji jezik nije srpski, posebnu ulogu ima nastava srpskog kao nematernjeg jezika. Od uspešnosti ove nastave u velikoj meri zavisi sposobnost učenika da se uključe u širu društvenu zajednicu, njihova efikasna komunikacija s govornim predstavnicima većinskog jezika, motivacija za učenje i mogućnost daljeg školovanja, stručnog usavršavanja, zapošljavanja, kao i formiranje stava prema većinskom narodu i drugim narodima i njihovim kulturnim osobenostima. U nastavi srpskog kao nematernjeg jezika teži se postizanju aditivne dvojezičnosti, koja neposredno doprinosi razvoju i poštovanju jezičke i kulturne ravnopravnosti, tolerancije i uvažavanju različitosti.

Nastavni program srpskog kao nematernjeg jezika za srednju školu predstavlja produžetak programa osnovne škole i obezbeđuje kontinuitet nastave ovog predmeta. Stoga je neophodno da se nastavnik upozna sa sadržajem programa predmeta srpski kao nematernji jezik za osnovnu školu.

Koncepcija programa srpskog kao nematernjeg jezika zasniva se na sintezi relevantnih naučnih saznanja iz lingvistike, psiholingvistike, sociolingvistike, teorije komunikacije i drugih naučnih disciplina koje su u vezi sa učenjem jezika. Za uspešnu primenu ovog programa neophodno je da nastavnik bude upoznat sa savremenim pristupima i dostignućima i metodike nastave stranog jezika i metodike nastave maternjeg jezika.

S obzirom na to da je osnovni cilj nastave ovoga predmeta produktivno ovladavanje srpskim jezikom i osposobljavanje učenika za komunikaciju u svakodnevnom životu, organizacija ove nastave treba da se, prvenstveno, bazira na principima komunikativnog pristupa u usvajanju i učenju jezika. S tim u skladu, prioritet ima praktična upotreba jezika i ovladavanje funkcionalnim znanjima. Osim opšteg registra elemenata srpskog jezika (leksičkog, gramatičkog i komunikativnog), potrebno je u nastavu uključiti i specifičnosti jezika struke (stručnu terminologiju, elemente funkcionalnog stila struke i specifične komunikativne jedinice) da bi se učenici osposobili za komunikaciju o temama u okvirima odabranog stručnog profila.

Program za srpski kao nematernji jezik raspoređen je u četiri osnovne oblasti: tematika, rad na tekstu, govorno i pismeno izražavanje i jezik. One se međusobno dopunjuju i prožimaju. Predviđene tematske oblasti, date u odeljku tematika, realizuju se i prilikom obrade tekstova iz lektire, na časovima govornog i pismenog izražavanja, a mogu biti uključene i na časovima jezika. Optimalno je da se ukupan fond časova ravnomerno rasporedi na časove rada na tekstu (18 - 22), govornog i pismenog izražavanja (18 - 22), jezika (18 - 22), ponavljanja, sistematizacije i provere znanja (5 - 10 časova).

U nastavi je potrebno adekvatnu pažnju posvetiti razvijanju sva četiri osnovna vida jezičke delatnosti: razumevanju govora, govorenju, čitanju i pisanju. Usmene delatnosti (razumevanje govora i govorenje), kao primarne i prisutne u svakom aktu jezičke delatnosti, treba da prethode pismenim delatnostima (čitanju i pisanju) i treba im posvetiti više vremena. Među kompleksnim jezičkim delatnostima najveći akcenat stavlja se na osposobljavanje za dijalog, odnosno interakciju u kojoj se smenjuju iniciranje i reakcija u okviru komunikativnog čina.

Nastavu jezika (gramatike) treba organizovati kao sredstvo učenja upotrebe jezika, bez nefunkcionalnog učenja gramatičkih pravila i paradigmi. Gramatičke elemente treba prezentovati i uvežbavati u kontekstu, u realnim govornim situacijama. Da bi se postigla očekivana jezička kompetencija, neophodno je organizovati različite tipove jezičkih vežbi usmerenih na stvaranje navika pravilne upotrebe gramatičkih kategorija. Kategorijama koje učenici nemaju u svom maternjem jeziku, ili koje predstavljaju razliku u odnosu na situaciju u njihovom jeziku, treba posvetiti više vežbi i više vremena. Učenike treba podsticati i na uočavanje sličnosti i razlika srpskog i maternjeg jezika, ali i širih, kulturoloških karakteristika, koje se odražavaju i u jeziku.

Štivo u nastavi srpskog kao nematernjeg jezika ima višestruku funkciju. Ono daje osnovu za razgovor o raznovrsnim temama kroz koji se uvežbava novo jezičko gradivo i nova leksika, čime se kultura izražavanja učenika podiže na viši nivo. Tekstovi su osnov i za upoznavanje kulture naroda koji govore ovim jezikom. Nastavnik ima mogućnost da pravi izbor u skladu sa potrebama, mogućnostima i interesovanjima učenika. Odabrani tekstovi treba da obuhvate celokupnu tematiku predviđenu programom. Pored autentičnih književnih tekstova, u nastavi treba da budu zastupljeni i tekstovi drugih funkcionalnih stilova (razgovorni,

naučnopopularni, novinarski, administrativni...) da bi učenici stekli sposobnost razlikovanja i adekvatne primene odgovarajućih formi izražavanja. U skladu sa stručnim profilom, nastavnik treba da obezbedi i adekvatne tekstove s tematikom iz struke. Za potrebe obrade sadržaja iz gramatike treba predvideti i tekstove čija je osnovna svrha ilustriranje pojedinačnih delova jezičkog sistema. Ti tekstovi mogu biti konstruisani ili autentični i moraju biti zasićeni jezičkom pojavom koja se uvežbava ili izučava.

U svakom segmentu nastave treba težiti tome da učenici budu aktivni i motivisani za rad. Ovome doprinosi pravilan odabir metoda i metodskih postupaka, usklađenih s nastavnim sadržajem, temom, uzrastom, interesovanjima i predznanjem učenika. Učenike treba stavljati u situaciju da pitaju, zaključuju, otkrivaju, analiziraju, sistematizuju, odnosno treba ih podsticati na samostalnost u sticanju znanja i veština. Uloga nastavnika u nastavnom procesu i dalje je veoma bitna, ali je ona u većoj meri usmerena na pripremu, organizaciju nastavnog procesa i koordiniranje rada učenika. Pripremajući se za čas nastavnik osmišljava pristup gradivu, odabira i konstruiše vežbe u skladu sa ciljem i zadacima časa, opredeljuje se za primenu odgovarajućih nastavnih sredstava, priprema didaktički materijal. Raspoloživo vreme raspoređuje ekonomično i racionalno, vodeći računa o tome da teorijsku stranu obrade gradiva svede na meru koja obezbeđuje njegovu praktičnu primenu. Veći deo vremena treba odvojiti za uvežbavanje predviđenih sadržaja putem raznovrsnih gramatičkih, leksičkih i komunikativnih vežbi, a potrebno je, periodično, organizovati i posebne časove obnavljanja i sistematizacije gradiva.

Nivo znanja učenika iz osnovne škole, u pogledu ovladanosti srpskim jezikom, veoma je različit. Zato nastava srpskog kao nematernjeg jezika ne može biti jednoobrazna i u njoj se moraju uvažavati različite mogućnosti i potrebe učenika različitih sredina i različitih maternjih jezika. Ona mora obezbediti individualno napredovanje učenika u savladavanju jezičkih i komunikativnih veština, što podrazumeva dostizanje različitih nivoa ishoda zavisno od konkretnih mogućnosti. Ovo se postiže diferencijacijom i individualizacijom nastave putem različitih oblika rada, kao što su individualni, grupni, i rad u parovima. Ovakav pristup podrazumeva da se različitim učenicima mogu zadavati različita zaduženja i zadaci.

Domaći zadaci u nastavi ovog predmeta imaju značajnu ulogu jer omogućavaju učenicima više kontakta sa srpskim jezikom, što je naročito važno u homogenim sredinama gde srpski jezik nije prisutan u svakodnevnom životu. Cilj domaćih zadataka najčešće je uvežbavanje i utvrđivanje gradiva obrađenog na času, pogodni su za pismeno vežbanje usmeno obrađenog sadržaja, ali povremeno treba zadati i zadatak koji će biti priprema za obradu novog gradiva. Moguće je, i preporučljivo, da se individualizacija i diferencijacija ostvaruje i zadavanjem različitih domaćih zadataka različitim učenicima.

Nastavu nematernjeg jezika treba povezati sa nastavom jezika učenika, ali i sa svim drugim predmetima. Poseban značaj ima povezivanje sa stručnim predmetima. Uspostavljanje korelacije među predmetima i korišćenje iskustava i znanja koja su učenici stekli na maternjem jeziku doprinose ekonomičnosti i efikasnosti ove nastave. Učenike treba sistematski navikavati i na samostalno dolaženje do informacija, korišćenje gramatičkih priručnika, rečnika i drugih izvora.

Redovno praćenje i vrednovanje napredovanja učenika omogućava uvid u stepen usvojenosti gradiva i skreće pažnju na eventualne probleme i praznine u znanju. Na osnovu tih saznanja nastavnik usmerava dalji rad i planira nastavu. Oblici proveravanja i

ocenjivanja učeničkih postignuća zavise od prirode gradiva na koje je usmereno. S obzirom na komunikativnu usmerenost nastave ovog predmeta, proveravanje i ocenjivanje znanja, umenja i navika ne sme da se svede na testove i pismene zadatke. Akcenat mora biti stavljen na govornu delatnost pri čemu se ne smeju zanemariti ni receptivne delatnosti (razumevanje govora i razumevanje pročitanoog teksta). Učenike treba osposobljavati i za objektivno vrednovanje sopstvenog rada i rada drugih učenika. Ocena treba da bude odraz stečenih znanja, sposobnosti i formiranih navika, ali i aktivnosti i zalaganja učenika. Objektivno i realno ocenjivanje ima značajnu vaspitnu i podsticajnu ulogu i doprinosi ostvarivanju kako ciljeva nastave ovog predmeta, tako i opštih ciljeva obrazovanja i vaspitanja.

STRANI JEZIK

Prvi razred

Naziv predmeta:	STRANI JEZIK
Godišnji fond časova:	68
Razred:	prvi

Ciljevi predmeta:	- Razvijanje sazajnih i intelektualnih sposobnosti i sticanje pozitivnog odnosa prema drugim kulturama uz uvažavanje različitosti i usvajanje znanja i umenja potrebnih u komunikaciji na stranom jeziku u usmenom i pisanom obliku, kako u svakodnevnom životu tako i u poslovnom okruženju.
-------------------	---

CILJ	ISHODI NA KRAJU PRVOG RAZREDA Učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENE TEME OPŠTE I STRUČNE I GRAMATIČKI SADRŽAJI (80% + 20%)	KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
SLUŠANJE Osposobljavanje učenika za razumevanje usmenog govora	• razume rečenice, pitanja i uputstva iz svakodnevnog govora (kratka uputstva izgovorena sporo i razgovetno) • razume opšti sadržaj kraćih, prilagođenih tekstova (računajući i stručne) posle nekoliko slušanja ili uz pomoć vizuelnih efekata (na	• Svakodnevni život (organizacija vremena, poslova, slobodno vreme) • Hrana i zdravlje (navike u ishrani, karakteristična jela i pića u zemljama sveta) • Poznati gradovi i njihove znamenitosti • Sportovi i poznata sportska takmičenja	Predstavljanje sebe i drugih • Pozdravljanje (sastajanje, rastanak; formalno, neformalno, specifično po regionima) • Identifikacija i imenovanje osoba,	Komunikativna nastava stranih jezika podrazumeva poimanje jezika kao sredstva komunikacije; insistira na upotrebi ciljnog jezika u učionici u dobro osmišljenim kontekstima od interesa za učenike; pretpostavlja primenu tzv. <i>Teacher talk</i> , odn.

	uputstvima, formularima, oznakama, etiketama) • razume brojeve (cene, račune, tačno vreme)	• Život i dela slavnih ljudi XX veka (iz sveta nauke i kulture) • Mediji (štampa, televizija) • Interesantne životne priče i događaji • Svet kompjutera (rasprostranjenost i primena)	objekata, boja, brojeva itd.) • Davanje jednostavnih uputstava i komandi • Izražavanje molbi i zahvalnosti • Izražavanje izvinjenja • Izražavanje potvrde i negiranje • Izražavanje dopadanja i nedopadanja • Izražavanje fizičkih senzacija i potreba • Iskazivanje prostornih i vremenskih odnosa • Davanje i traženje informacija i obaveštenja • Opisivanje i upoređivanje lica i predmeta • Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu • Izražavanje pripadanja i posedovanja • Skretanje pažnje • Traženje mišljenja i izražavanje	prilagođavanje govorne delatnosti nastavnika interesovanjima i znanjima učenika; insistira na komunikativnom aspektu upotrebe jezika, odn. na značenju jezičke poruke, a ne toliko na gramatičnoj preciznosti iskaza; pretpostavlja da se znanja učenika mere precizno definisanim relativnim, a ne toliko apsolutnim kriterijumima tačnosti. Jedan od ključnih elemenata komunikativne nastave je i socijalna interakcija kroz rad u učionici. Ona se bazira na grupnom ili individualnom rešavanju problema, potrazi za informacijama i manje ili više kompleksnim zadacima. U tim zadacima uvek su jasno određeni kontekst, procedura i cilj, čime se unapređuje kvantitet jezičkog materijala koji je neophodan uslov za bilo koje učenje jezika. Takozvana komunikativno-interaktivna paradigma u nastavi stranih jezika, između ostalog, uključuje i
ČITANJE Osposobljavanje učenika za razumevanje pročitanih tekstova	• u nepoznatom tekstu prepoznaje poznate reči, izraze i rečenice (npr. u oglasima, na plakatima) • razume opšti sadržaj i smisao kraćih tekstova (saopštenja, formulara sa podacima o nekoj osobi, osnovne komande na mašinama/kompjuteru, deklaracije o proizvodima, uputstva za upotrebu i primenu)	STRUČNE TEME • Zanimanja, opisi poslova i zaduženja u domenu ugostiteljstva • Vrste ugostiteljskih objekata i opisi usluga u ugostiteljstvu • Pribor i oprema za rad u ugostiteljskom objektu • Vrste namirnica, jela i poslastica • Hrana po regijama, odlike nacionalnih kuhinja i običaja u ishrani. • Način serviranja hrane i poslastica • Mere održavanja higijene i kvaliteta • Čitanje, praćenje i vođenje propisane dokumentacija u domenu struke • Poslovna komunikacija u pismenom i usmenom obliku na stranom jeziku (telefoniranje, ugovaranje sastanaka, potvrđivanje ili		
GOVOR Osposobljavanje učenika za kratko monološko izlaganje na stranom jeziku	• upotrebljava jednostavne izraze i rečenice da bi predstavio svakodnevne, sebi bliske ličnosti, aktivnosti, situacije i događaje			
PISANJE Osposobljavanje učenika za pisanje kraćih tekstova različitog sadržaja	• sastavlja kratak tekst (mejl, pismo) o odgovarajućoj temi • piše kratke poruke relevantne za posao (mesto i termini sastanka) • piše kraći tekst o sebi i svom okruženju • popunjava formular gde se traže opširniji lični i poslovni podaci			

INTERAKCIJA Osposobljavanje učenika za učešće u dijalogu na stranom jeziku i razmenu kraćih pisanih poruka	• na jednostavan način se sporazumeva sa sagovornikom koji govori sporo i razgovetno • postavlja jednostavna pitanja u vezi sa poznatim temama iz života i struke kao i da usmeno ili pismeno odgovara na ista (brojevi, podaci o količinama, vreme, datum) • napiše kratko lično pismo, poruku, razglednicu, čestitku	odbijanje rezervacije ili porudžbine, reklamacije i dr.) ENGLESKI JEZIK I. REČENICA Obnoviti rečenične model obuhvaćene programom za osnovnu školu. - Red reči u rečenici. Mesto priloga i priloških odredbi. - <i>Tag questions</i> - Indirektni govor	• Slaganja i neslaganja • Traženje i davanje dozvole • Iskazivanje čestitki • Iskazivanje preporuke • Izražavanje hitnosti i obaveznosti • Iskazivanje sumnje i nesigurnosti	sledeće komponente: • usvajanje jezičkog sadržaja kroz ciljano i osmišljeno učestvovanje u društvenom činu • poimanje nastavnog programa kao dinamične, zajednički pripremljene i ažurirane liste zadataka i aktivnosti • nastavnik je tu da omogući pristup i prihvatanje novih ideja • učenici se tretiraju kao odgovorni, kreativni, aktivni učesnici u društvenom činu • udžbenici su samo jedan od resursa; osim njih preporučuje se i primena drugih izvora informacija i didaktičkih materijala, pogotovu kad je reč o stručnim temama • učionica postaje prostor koji je moguće restrukturirati iz dana u dan Važan cilj u učenju stranog jezika u srednjim stručnim školama je ovladavanje jezikom struke, i to u onolikoj meri koja je neophodna da se jezik koristi radi informisanosti i
MEDIJACIJA Osposobljavanje učenika da prevodi, sažima i prepričava sadržaj kraćih usmenih i pisanih tekstova	• na jednostavan način sažme i prepriča sadržaj kraćih tekstova	a) izjave - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne rečenice u jednom od sadašnjih vremena) b) molbe, zahtevi, naredbe v) pitanja sa promenom reda reči - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne rečenice u jednom od sadašnjih vremena) - Yes/No pitanja - "WH" pitanja - Direktna i indirektna pitanja		
MEDIJSKA PISMENOST Osposobljavanje učenika da koriste medije kao izvore informacija i razvijaju kritičko mišljenje u vezi sa njima	• koristi sadržaje medijske produkcije namenjene učenju stranih jezika (štampani mediji, audio/video zapisi, kompakt disk, internet itd.)	II. IMENIČKA GRUPA 1. Član - Obnoviti upotrebu određenog i neodređenog člana 2. Imenice - Množina imenica - obnoviti		
ZNANJE O JEZIKU	• prepoznaje i pravilno koristi osnovne fonološke (intonacija, prozodija, ritam) i morfosintaksičke			

	kategorije(imenički i glagolski nastavci, osnovni red reči)	- Izražavanje pripadanja i svojine - saksonski genitiv - Brojive i nebrojive imenice 3. Zamenički oblici a) Zamenice - Lične zamenice u funkciji subjekta i objekta - Pokazne zamenice - Odnosne zamenice b) determinatori - Pokazni determinatori - Neodređeni determinatori - Prisvojni determinatori 4. Pridevi - Obnoviti komparaciju prideva - <i>too/not...enough/not as...(as)/...than</i> 5. Brojevi - Obnoviti proste i redne brojeve 6. Kvanifikatori III GLAGOLSKA GRUPA 1. Glagoli - Obnoviti glagolske oblike predviđene programom za osnovnu školu - Modalni glagoli: <i>may, can, must</i> - Pasivne konstrukcije - sadašnje vreme/prošlo - <i>the Simple present/past</i> (prošlo vreme receptivno) - <i>going to</i> i trajni prezent za planove i namere, <i>going to</i> i <i>will</i>	osposobljenosti za jednostavnu komunikaciju u usmenom i pisanom obliku na stranom jeziku. Taj segment nastave stranog jezika koji se progresivno uvećava od 20 do 50% tokom četvorogodišnjeg obrazovanja mora da bude jasno definisan i u skladu sa ishodima vezanim za kvalifikacije struke. Neophodno je da stručna tematika koja se obrađuje na stranom jeziku prati ishode pojedinih stručnih predmeta i bude u korelaciji sa njima. Realizacija nastave jezika struke se mnogo više ogleda u razvijanju receptivnih veština nego produktivnih jer je svrha učenja stranog jezika, u prvoj liniji, usmerena na to da se učenici osposobe da prate određenu stručnu literaturu u cilju informisanja, praćenja inovacija i dostignuća u oblasti struke, usavršavanja i napredovanja. Stoga je spektar tekstova koji se preporučuju veliki: šematski prikazi, uputstva o primeni aparata,
--	--	--	---

		(za buduća predviđanja) - <i>used to</i> 2. Prilozi, izvođenje priloga i upotreba, prilozi verovatnoće sa <i>may, might</i> i <i>will</i> 3. Predlozi, najčešći predlozi za orijentaciju u vremenu i prostoru. 4. Kondicional prvi ITALIJANSKI JEZIK Morfosintaksički i fonetski sadržaji Član Određeni i neodređeni član. Osnovna upotreba. Član spojen s predlozima: <i>di, a, da, in, su</i> i <i>con</i>. Određeni član uz osnovne i redne brojeve. Imenica Rod imenica. Pravilna množina imenica. Množina imenica na: <i>-co, -go, -ca, -ga</i>. Najčešći primeri nepravilne množine: imenice koje se završavaju na konsonant (<i>il bar, i bar</i>), imenice koje se završavaju na naglašeni vokal (<i>la città, le città</i>), skraćene imenice (<i>la foto, le foto</i>), jednosložne	instrumenata ili pak materijala, hemikalija, recepti, deklaracije, kraći stručni tekstovi čiji je sadržaj relevantan za tematske sadržaje stručnih predmeta, izveštaji, katalozi, programi sajamskih aktivnosti i sl. Veoma je bitno u radu sa takvim tekstovima odrediti dobru didaktičku podršku. Dobro osmišljeni nalozi upućuju na to da određene tekstove, u zavisnosti od težine i važnosti informacija koje oni nose, treba razumeti globalno, selektivno ili pak detaljno. Produktivne veštine treba ograničiti na strogo funkcionalnu primenu realnu za zahteve struke. To podrazumeva pisanje kratkih poruka, mejlova u okviru poslovne komunikacije, popunjavanje formulara, računa i dr. administrativnih papira (porudžbenice, reklamacije, zahtevi, molbe) i vođenje usmene komunikacije koja omogućava sporazumevanje na osnovnom nivou bilo u direktnom kontaktu sa
--	--	---	--

		imenice (<i>il re, i re</i>), imenice koje se završavaju na i (<i>la tesi, le tesi</i>). Zamenice Lične zamenice u službi subjekta (<i>io, tu, lui, lei, Lei, noi, voi, loro</i>). Naglašene lične zamenice u službi objekta (<i>me, te, lui, lei, Lei, noi, voi, loro</i>) Prisvojne zamenice (<i>mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro</i>). Pokazne zamenice (<i>questo, quello</i>). Upitne zamenice (<i>chi? i che?/ che cosa?</i>) Neodređene zamenice (<i>ognuno i qualcuno</i>). Pridevi Opisni pridevi, slaganje prideva i imenice u rodu i broju. Opisni pridevi <i>buono i bello</i>; neodređeni pridev <i>tutto</i>. Pridevi na - <i>co</i> (<i>bianco, simpatico</i>), -<i>go</i> (<i>largo, analogo</i>) Prisvojni pridevi: <i>mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro</i>. Upotreba člana uz prisvojne prideve. Morfološke odlike prideva <i>questo, quello, bello i buono</i>. Neodređeni pridevi <i>ogni i qualche</i>. Naziv boja, morfološke osobenosti prideva <i>viola, rosa,</i>	sagovornikom ili u telefonskom razgovoru. Predviđen je po jedan pismeni zadatak u svakom polugodištu.
--	--	---	--

		<i>blu, arancione.</i> Brojevi: osnovni brojevi, redni brojevi. Upotreba osnovnih i rednih brojeva pri označavanju datuma. Glagol Sadašnje vreme (<i>Indicativo Presente</i>) glagola sve tri konjugacije. Sadašnje vreme nepravilnih glagola: <i>essere, avere, andare, dare, fare, bere, venire, stare, uscire, dire, tenere.</i> Sadašnje vreme modalnih glagola <i>volere, dovere, potere, sapere.</i> Upotreba glagola <i>piacere.</i> Particip prošli i prošlo svršeno vreme <i>Passato prossimo</i>: prelaznih i neprelaznih glagola; nepravilnih glagola. Buduće vreme (<i>Futuro semplice</i>) glagola s pravilnim i nepravilnim osnovama. Predbuduće vreme (<i>Futuro anteriore</i>). Prilozi Vrste priloga: za način, mesto i vreme Priloške rečce <i>ci</i> i <i>vu</i>. Predlozi Prosti predlozi <i>du, a, da, in,</i>		
--	--	--	--	--

		<i>con, su, per, tra, fra</i> i njihova osnovna upotreba. Predlozi <i>dentro, fuori, sotto, sopra, davanti, dietro</i>. Sintaksa Prosta rečenica: potvrdna, upitna, odrična. <i>Tu sei utaluano. No, uo non sono utaluano. (Tu) seu utaluano?</i> Složena rečenica: <i>Adesso non lavoro puù, ma ho puù tempo per leggere e scrivere e giocare con i mueu nipotu.</i> Red reči u rečenici. Mesto priloga i priloških odredbi. <i>Nel libretto cu sono nomu deu professoru e altre unformazuonu utulu.</i> Leksikografija Struktura i korišćenje dvojezičnih rečnika. Učeniku treba pokazati i stalno ga podsticati na posedovanje, upotrebu i pravilno korišćenje rečnika (dvojezičnog i, kasnije, jednojezičnog), dati osnovne podatke o rečničkoj literaturi odgovarajućeg kvaliteta. Podsticati ga na kontakt sapisanom literaturom, elektronskim sadržajima i sl.		
--	--	---	--	--

		NEMAČKI JEZIK Imenice Usvajanje roda, broja i padeža imenica uz pomoć determinativa i nastavaka. Nominativ, genitiv, dativ i akuzativ jednine i množine sa odgovarajućim predlozima i bez njih. Saksonski genitiv. Determinativi Usvajanje determinativa kao odrednice roda, broja i padeža imenica (određeni neodređeni, pokazni, prisvojni, kvalifikativni, neodređeni) Zamenice Lične zamenice u nominativu, dativu i akuzativu jednine i množine. Prisvojne i pokazne zamenice kao determinativi uz imenicu. Deklinacija neodređene zamenice <i>jemand, niemand, etwas, nichts</i> Pridevi Pridevi u sastavu imenskog predikata i u atributivnoj funkciji (više receptivno nego produktivno). Poređenje prideva, opisna komparacija sa <i>ebenso....wie, nicht so.....wie</i>		
--	--	---	--	--

		Brojevi Osnovni i redni brojevi Predlozi Predlozi sa genitivom, dativom, akuzativom, dativom i akuzativnom Glagoli Prezent i futur jakih, slabih, pomoćnih, refleksivnih, složenih i modalnih glagola. Perfekt i preterit najfrekventnijih glagola Rečenice Nezavisno složene rečenice (<i>und, aber, oder, denn, darum, deswegen, trotzdem</i>) Zavisno složene - uzročne (<i>weil</i>), vremenske (<i>wenn, als, während, bis</i>), koncesivne (<i>obwohl</i>), relativne. RUSKI JEZIK Rečenica Odnos rečenica u složenoj rečenici: nezavisno složene i zavisno složene rečenice. Upravni i neupravni govor. Imenice Varijante padežnih nastavaka: lokativ jednine na -y; o <i>берега/на берегу, о лесе/ в</i>		
--	--	--	--	--

		лесу, о крае/на краю; nominativ множине на -а, -я, -ья, -е: города, учителя, деревья, граждане. Imenice kojima se označavaju profesije ljudi, njihova nacionalna i teritorijalna pripadnost. Promena imenica na: -ия, -ие, -мя. Imenice <i>pluralia tantum</i> (receptivno). Obnavljanje i sistematizacija osnovnih imeničkih promena. Zamenice Obnavljanje i sistematizacija zamenica obrađenih u osnovnoj školi: lične, upitne (кто, что, какой, какое, какие). Odrične zamenice: никто, ничто, никакой, ничей, i neodređene zamenice: кто- то, кто-нибудь, некорый, несколко obrađivati kao leksiku. Pridevi Promena prideva Poređenje prideva tipa: страший, младаший; прост облик суперлатива: ближайший, простейший, худший. Rekcija prideva: uočavanje		
--	--	---	--	--

		razlika između ruskog i maternjeg jezika (<i>больной чем, готовый к чему, способный к чему</i> i sl). Brojevi Principi promena osnovnih brojeva: 1, 2, 3, 4, 5 - 20 i 30, 40, 90, 100 (ostale brojeve obraditi kao leksiku), njihova upotreba u najčešćim strukturama za iskazivanje vremena s predlozima: <i>с - до, с - по, от - до, к</i> idr. Iskazivanje vremena po satu u razgovornom i službenom stilu. Glagoli Najčešće alternacije osnove u prezentu i prostom i budućem vremenu. Tvorbs vida pomoću prefiksa, sufiksa i osnove. Glagoli kretanja: kretanje u određenom pravcu, neodređeno kretanje i kretanje jednom u oba pravca: aktiviranje do sada ne obrađenih glagola kretanja (<i>идти - ходить, ехать - ездить, бежать - бегать, плыть - плавать, лететь - летать, нести - носить, вести - водить, везти - возить</i>).		
--	--	---	--	--

		Rekcija glagola: uočavanje razlika između ruskog i maternjeg jezika <i>(благодарить кого за что, пожертвовать кем - чем, напоминать о ком isl).</i> Prilozi Prilozi i priloške odredbe za mesto, vreme, način i količinu. Poređenje priloga. Predlozi Najfrekventniji predlozi čija se upotreba razlikuje u odnosu na maternji jezik (<i>для</i> s genitivom, <i>из-за</i> s genitivom u odredbi odvajanja od mesta i uzroka, <i>из-под</i> s genitivom u odredbi odvajanja od mesta, <i>к</i> s dativom u vremenskoj odredbi, <i>по</i> s dativom u atributskoj, prostornoj i uzročnoj odredbi isl). Veznici Najfrekventniji prosti veznici u nezavisno složenim i zavisno složenim rečenicama (<i>а, да, и, но, или, если, пока, потому, так как, перед тем как</i> isl). Rečenični modeli		
--	--	---	--	--

		Subjekatsko - predikatski odnosi Rečenice sa imenskim predikatom 1) kopule: <i>быть, стать, являться</i> <i>Его отец был врачом, а он станет инженером.</i> <i>Это утверждение является спорным.</i> 2) odsustvo kopule <i>Его брат токарь по металлу.</i> <i>Она сегодня весёлая.</i> <i>Он сильнее всех.</i> Objekatski odnosi 1) direktnim objektom <i>Мы купили новый учебник.</i> <i>Я не получил ответа.</i> 2) indirektnim objektom <i>Он их поблагодарил за помощь.</i> <i>Эта фотография напоминает о прошлом.</i> 3) Zavisnom rečenicom <i>Брат в письме сообщает, что он летом приедет к нам.</i> Vremenski odnosi Rečenice s odredbom 1) izražene prilogom <i>Я пришёл раньше тебя.</i> 2) izražene zavisnim padežom <i>Они вернулись к вечеру (к трём часам).</i>		
--	--	---	--	--

		<i>Я сегда работал с пяти до семи часов.</i> Načinski odnosi Rečenice sa odredbom izraženom prilogom <i>Он хорошо говорит по-русски.</i> <i>Он пишет более красиво, чем ты.</i> <i>Она поёт красивее всех.</i> Uzročni odnosi Rečenice sa odredbom izraženom zavisnim padežom. <i>Он не приехал в срок по болезни.</i> Atributivni odnosi Rečenice s atributom 1) u superlativu <i>А. С. Пушкин является величайшим русским поэтом.</i> 2) u zavisnom padežu <i>Я забыл тетрадь по русскому языку.</i> FRANCUSKI JEZIK Pasivne konstrukcije est + particip perfekta Finalne rečenice sa upotrebom <i>pour</i> + <i>inf.</i> Pitanja: <i>Qui est-ce qui/que</i>		
--	--	--	--	--

		<i>Qu'est-ce qui/que</i> <i>Que;</i> Indirektna pitanja Negacija <i>pas du tout, non plus, personne</i> Kazivanje pretpostavke <i>si + imperfekt/kondicional</i> Kazivanje vremena <i>avant de, quand</i> Kazivanje želje, volje, namere a) subjunktivom b) infinitivom Odredbe za vreme - dani u nedelji, <i>prochain/dernier; il y a/dans;</i> <i>pendant/depuis;</i> Poređenje prideva Odredbe za način Izrazi za meru i količinu <i>une douzaine, une centaine, un</i> <i>tas de, pas mal de, environ... i</i> sl. Slaganje vremena - samo sa indikativom, i to: <i>présent</i> - <i>présent</i> (istovremena radnja); <i>présent - passé composé</i> (pre); <i>présent - futur</i> (posle) Imenička grupa Slaganje determinanata i imenica u rodu i broju; razlike u izgovoru (gde postoje) i razlikovanje nastavaka u tekstu. <i>les déterminants interrogatifs -</i> <i>exclamatifs - relatifs; les</i> <i>déterminants indéfinis</i> Nastavci imenica i prideva		
--	--	--	--	--

		<i>teur/trice; al/aux, ail/aux</i> i neki izuzeci na -s), <i>ou</i> -s/x Glagolska grupa Subjunktiv prezenta - objasniti princip tvorbe, a primenjivati samo u datim rečeničnim modelima. Slaganje participa perfekta sa subjektom Španski jezik Slaganje determinativa i imenice u rodu i broju, apokopiranje prideva uz imenicu, neodređeni determinativi (<i>alguno, ninguno, todo, cualquiera</i>) u različitim značenjima. <i>Tráeme algún libro de García Márquez.</i> <i>Todas las mañanas, todo el mundo...</i> <i>Un muchacho cualquiera...</i> Morfeme tipične za muški i ženski rod imenica i prideva <i>muchacho/muchacha</i> <i>actor/actriz</i> <i>trabajador/trabajadora</i> <i>generoso/generosa</i> kao i imenice i pridevi koji nemaju morfološku oznaku roda, <i>violinista, cantante, interesante, verde...</i>		
--	--	--	--	--

		Glagolska grupa Oblici indikativa: sva glagoska vremena savladana u osnovnoj školi primenjivati i prepoznavati u tekstu/govoru. Pitanja sa upitnim rečima: <i>Quién, qué, cuándo, cómo, dónde, etc.</i> Indirektna pitanja <i>¿ Sabes si ha llegado?</i> <i>Pregúntale si ha cogido la tarjeta.</i> <i>Yo te pregundo que has comprado.</i> Negacija <i>Nada, nadie, ningun (o/a), nunca, tampoco.</i> <i>¿ Ha venido alguien? - No, no ha venido nadie./ Nadie ha venido.</i> <i>No me gusta esta película. - A mí tampoco.</i> Hipotetičke rečenice (prvi tip) <i>Si me visitas el verano que viene, te llevare a la playa.</i> Promena značenja prideva u zavisnosti od pozicije uz imenicu		
--	--	---	--	--

		<i>Un hombre grande / Un gran hombre.</i> Kazivanje vremena i odredbe za vreme <i>Dani u nedelji, mañana, ayer, pasado/próximo, que viene, durante, después de, antes de, cuando, hace..., dentro de...</i> <i>Antes de haberse ido, me dejó su dirección nueva. ¿ Cuándo lo viste? Lo vi cuando regresé de viaje. El lunes que viene, El domingo pasado, Salió hacetreinta minutos... regresa dentro de una hora...</i> Poređenje <i>Más que, menos que, el/la más, tan...como, Este libro es el más interesante que he leído. Su última película no es tan interesante como la del año pasado.</i> Odredbe za način <i>Prilozi na -mente i priloške konstrukcije Miguel maneja el coche cuidadosamente/con mucho cuidado.</i> Izrazi za meru i količinu <i>Mucho, un poco de, una</i>		
--	--	--	--	--

		<i>docena de, aproximadamente, más o menos...</i> <i>¿ Cuántos estudiantes han visto este programa? - Más o menos, treinta.</i> Složene rečenice sa infinitivom (sa modalnim glagolima i finalne rečenice) <i>Quiero viajar.</i> <i>Lo hago para satisfacerte.</i> Ortografija Interpunkcija - osnovna pravila (sa akcentom na oblike koji ne postoje u srpskom jeziku). Pisanje velikog slova.		
--	--	---	--	--

Drugi razred

Naziv predmeta:	STRANI JEZIK
Godišnji fond časova:	64
Razred:	drugi

CILJ	ISHODI NA KRAJU DRUGOG RAZREDA Učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENE TEME OPŠTE I STRUČNE I GRAMATIČKI SADRŽAJI (80% + 20%)	KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
SLUŠANJE Osposobljavanje učenika za razumevanje usmenog govora	razume kraće iskaze koji sadrže frekventne reči i strukture (informacije o ličnostima, poslu, porodici, kupovini, školi, bližem okruženju)	- Svakodnevni život (komunikacija među mladima, generacijski konflikti i načini prevazilaženja, međuvršnjačka podrška) - Obrazovanje	1. Predstavljanje sebe i drugih 2. Pozdravljanje (sastajanje, rastanak; formalno,	Komunikativna nastava stranih jezika podrazumeva poimanje jezika kao sredstva komunikacije; insistira na upotrebi ciljnog jezika u učionici u dobro

	• razume najbitnije informacije u kratkim i jednostavnim obaveštenjima (preko razglasa, na ulici, na šalteru) i pravilno ih koristi	• (obrazovanje u zemljama čiji se jezik uči, školovanje koje priprema za studije ili svet rada, obrazovanje za sve) • Poznati regioni u zemljama čiji se jezik uči, njihova obeležja • Kulturni život (manifestacije koje mladi rado posećuju u zemlji i zemljama čiji se jezik uči, međunarodni projekti i učešće na njima) • Zaštita čovekove okoline (akcije na nivou grada, škole, volonterski rad) • Mediji (štampa, televizija, elektronski mediji) • Interesantne životne priče i događaji • Svet kompjutera (mladi i društvene mreže)	neformalno, specifično po regionima) 3. Identifikacija i imenovanje osoba, objekata, boja, brojeva itd.) 4. Davanje jednostavnih uputstava i komandi 5. Izražavanje molbi i zahvalnosti 6. Izražavanje izvinjenja 7. Izražavanje potvrde i negiranje 8. Izražavanje dopadanja i nedopadanja 9. Izražavanje fizičkih senzacija i potreba 10. Iskazivanje prostornih i vremenskih odnosa 11. Davanje i traženje informacija i obaveštenja 12. Opisivanje i upoređivanje lica i predmeta 13. Izricanje zabrane i reagovanje na	osmišljenim kontekstima od interesa za učenike; pretpostavlja primenu tzv. <i>Teacher talk</i>, odn. prilagođavanje govorne delatnosti nastavnika interesovanjima i znanjima učenika; insistira na komunikativnom aspektu upotrebe jezika, odn. na značenju jezičke poruke, a ne toliko na gramatičnoj preciznosti iskaza; pretpostavlja da se znanja učenika mere precizno definisanim relativnim, a ne toliko apsolutnim kriterijumima tačnosti. Jedan od ključnih elemenata komunikativne nastave je i socijalna interakcija kroz rad u učionici. Ona se bazira na grupnom ili individualnom rešavanju problema, potrazi za informacijama i manje ili više kompleksnim zadacima. U tim zadacima uvek su jasno određeni kontekst, procedura i cilj, čime se unapređuje kvantitet jezičkog materijala koji je
ČITANJE Osposobljavanje učenika za razumevanje pročitanih tekstova	• čita i razume različite vrste kratkih i prilagođenih tekstova (jednostavnija lična / poslovna pisma, pozivnice, termini, prospekti, uputstva, oglasi) • prepoznajući osnovna značenja i relevantne detalje • otkriva značenje nepoznatih reči na osnovu konteksta i /ili pomoću rečnika • uoči predvidljive informacije (kad, gde, ko, koliko, zašto) u svakodnevnim tekstovima (reklame, oglasi, jelovnici, prospekti) kao i jednostavnijim stručnim tekstovima (formulari, šeme, izveštaji)	STRUČNE TEME		
GOVOR Osposobljavanje učenika za kratko monološko izlaganje i za učešće u dijalogu na stranom jeziku	• opisuje situacije, priča o događajima i argumentuje stavove koristeći jednostavne izraze i rečenice • vodi jednostavne razgovore (telefonira), daje informacije i uputstva, ugovara termine • reaguje učtivo na pitanja, zahteve, pozive, izvinjenja sagovornika	• Zanimanja, opisi poslova i zaduženja u domenu ugostiteljstva • Vrste ugostiteljskih objekata i opisi usluga u ugostiteljstvu • Pribor i oprema za rad u ugostiteljskom objektu • Vrste namirnica, jela i poslastica • Hrana po regijama, odlike		

PISANJE	• sastavlja kraći tekst (mejl, pismo) u određene lične i poslovne svrhe (obaveštenje, ugovaranje, pomeranje termina) • piše kraći tekst o firmi, poslovanju i personalu • piše izveštaj na osnovu beleški	nacionalnih kuhinja i običaja u ishrani. • Način serviranja hrane i poslastica • Mere održavanja higijene i kvaliteta • Čitanje, praćenje i vođenje propisane dokumentacija u domenu struke • Poslovna komunikacija u pismenom i usmenom obliku na stranom jeziku (telefoniranje, ugovaranje sastanaka, potvrđivanje ili odbijanje rezervacije ili porudžbine, reklamacije i dr.)	zabranu 14. Izražavanje pripadanja i posedovanja 15. Skretanje pažnje 16. Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja 17. Traženje i davanje dozvole 18. Iskazivanje čestitki 19. Iskazivanje preporuke 20. Izražavanje hitnosti i obaveznosti 21. Iskazivanje sumnje i nesigurnosti	neophodan uslov za bilo koje učenje jezika. Takozvana komunikativno interaktivna paradigma u nastavi stranih jezika, između ostalog, uključuje i sledeće komponente: • usvajanje jezičkog sadržaja kroz ciljano i osmišljeno učestvovanje u društvenom činu • poimanje nastavnog programa kao dinamične, zajednički pripremljene i ažurirane liste zadataka i aktivnosti • nastavnik je tu da omogući pristup i prihvatanje novih ideja • učenici se tretiraju kao odgovorni, kreativni, aktivni učesnici u društvenom činu • udžbenici su samo jedan od resursa; osim njih preporučuje se i primena drugih izvora informacija i didaktičkih materijala, pogotovu kad je reč o stručnim temama • učionica postaje prostor koji je moguće restrukturirati iz dana u dan
INTERAKCIJA	• komunicira u svakodnevnim situacijama i razmenjuje informacije, bliske njegovim interesovanjima (pismeno i usmeno)	ENGLESKI JEZIK I. REČENICA Obnoviti rečenične model obuhvaćene programom za osnovnu školu. - Red reči u rečenici. Mesto priloga i priloških odredbi. - <i>Tag questions</i> - Indirektni govor a) izjave - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne rečenice u jednom od sadašnjih vremena) b) molbe, zahtevi, naredbe v) pitanja sa promenom reda reči - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne		
MEDIJACIJA	• prevodi usmeno ili pismeno kratke poruke u skladu sa potrebama komunikacije			
MEDIJSKA PISMENOST	• argumentuje svoj stav o medijskom tekstu smisleno i svrsishodno koristi izvore informacija koje su relevantne za struku i obavljanja posla			

mišljenje u vezi sa njima		rečenice u jednom od sadašnjih vremena) II. IMENIČKA GRUPA 1. Član - Obnoviti upotrebu određenog i neodređenog člana - Nulti član uz gradivne i apstraktne imenice 2. Imenice - Množina imenica - obnoviti - Izražavanje pripadanja i svojine - saksonski genitiv - Brojive i nebrojive imenice 3. Zamenički oblici a) Zamenice - Lične zamenice u funkciji subjekta i objekta - Pokazne zamenice - Odnosne zamenice b) determinatori - Pokazni determinatori - Neodređeni determinatori - Prisvojni determinatori 4. Pridevi - Obnoviti komparaciju prideva - <i>too/not...enough/not as...(as)/...than</i> 5. Brojevi	Važan cilj u učenju stranog jezika u srednjim stručnim školama je ovladavanje jezikom struke, i to u onolikoj meri koja je neophodna da se jezik koristi radi informisanosti i osposobljenosti za jednostavnu komunikaciju u usmenom i pisanom obliku na stranom jeziku. Taj segment nastave stranog jezika koji se progresivno uvećava od 20 do 50% tokom četvorogodišnjeg obrazovanja mora da bude jasno definisan i u skladu sa ishodima vezanim za kvalifikacije struke. Neophodno je da stručna tematika koja se obrađuje na stranom jeziku prati ishode pojedinih stručnih predmeta i bude u korelaciji sa njima. Realizacija nastave jezika struke se mnogo više ogleda u razvijanju receptivnih veština nego produktivnih jer je svrha učenja stranog jezika, u prvoj liniji, usmerena na to da se učenici osposobe da prate određenu stručnu literaturu u cilju
---------------------------	--	--	---

		- Obnoviti proste i redne brojeve 6. Kvanifikatori III. GLAGOLSKA GRUPA 1. Glagoli - Obnoviti glagolske oblike predviđene programom za osnovnu školu - Modalni glagoli: <i>may, can, must</i> - Pasivne konstrukcije - sadašnje vreme/prošlo - <i>the Simple present/past</i> (prošlo vreme receptivno) - <i>going to</i> i trajni prezent za planove i namere, <i>going to</i> i <i>will</i> (za buduća predviđanja) - <i>used to</i> 2. Prilozi, izvođenje priloga i upotreba, prilozi verovatnoće sa <i>may, might</i> i <i>will</i> 3. Predlozi, najčešći predlozi za orijentaciju u vremenu i prostoru. 4. Kondicional prvi ITALIJANSKI JEZIK Morfosintaksički i fonetski sadržaji Član Određeni i neodređeni član.	informisanja, praćenja inovacija i dostignuća u oblasti struke, usavršavanja i napredovanja. Stoga je spektar tekstova koji se preporučuju veliki: šematski prikazi, uputstva o primeni aparata, instrumenata ili pak materijala, hemikalija, recepti, deklaracije, kraći stručni tekstovi čiji je sadržaj relevantan za tematske sadržaje stručnih predmeta, izveštaji, katalozi, programi sajamskih aktivnosti i sl. Veoma je bitno u radu sa takvim tekstovima odrediti dobru didaktičku podršku. Dobro osmišljeni nalozi upućuju na to da određene tekstove, u zavisnosti od težine i važnosti informacija koje oni nose, treba razumeti globalno, selektivno ili pak detaljno. Produktivne veštine treba ograničiti na strogo funkcionalnu primenu realnu za zahteve struke. To podrazumeva pisanje kratkih poruka, mejlova u okviru poslovne komunikacije
--	--	--	--

		Osnovna upotreba. Član spojen s predlozima: <i>di, a, da, in, su</i> i <i>con</i>. Određeni član uz osnovne i redne brojeve. Imenica Rod imenica. Pravilna množina imenica. Množina imenica na: <i>-co, -go, -ca, -ga</i>. Najčešći primeri nepravilne množine: imenice koje se završavaju na konsonant (<i>il bar, i bar</i>), imenice koje se završavaju na naglašeni vokal (<i>la città, le città</i>), skraćene imenice (<i>la foto, le foto</i>), jednosložne imenice (<i>il re, i re</i>), imenice koje se završavaju na <i>i</i> (<i>la tesi, le tesi</i>). Zamenice Lične zamenice u službi subjekta (<i>io, tu, lui, lei, Lei, noi, voi, loro</i>). Naglašene lične zamenice u službi objekta (<i>me, te, lui, lei, Lei, noi, voi, loro</i>) Prisvojne zamenice (<i>mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro</i>). Pokazne zamenice (<i>questo, quello</i>). Upitne zamenice (<i>chi? i che?/ che cosa?</i>)		(porudžbenice, reklamacije, zahtevi, molbe) i vođenje usmene komunikacije koja omogućava sporazumevanje na osnovnom nivou bilo u direktnom kontaktu sa sagovornikom ili u telefonskom razgovoru. Predviđen je po jedan pismeni zadatak u svakom polugodištu.
--	--	--	--	---

		Neodređene zamenice (<i>ognuno</i> i <i>qualcuno</i>). Pridevi Opisni pridevi, slaganje prideva i imenice u rodu i broju. Opisni pridevi <i>buono</i> i <i>bello</i>; neodređeni pridev <i>tutto</i>. Pridevi na - <i>co</i> (<i>bianco</i>, <i>simpatico</i>), -<i>go</i> (<i>largo</i>, <i>analogo</i>) Prisvojni pridevi: <i>mio</i>, <i>tuo</i>, <i>suo</i>, <i>nostro</i>, <i>vostro</i>, <i>loro</i>. Upotreba člana uz prisvojne prideve. Morfološke odlike prideva <i>questo</i>, <i>quello</i>, <i>bello</i> i <i>buono</i>. Neodređeni pridevi <i>ogni</i> i <i>qualche</i>. Naziv boja, morfološke osobenosti prideva <i>viola</i>, <i>rosa</i>, <i>blu</i>, <i>arancione</i>. Brojevi: osnovni brojevi, redni brojevi. Upotreba osnovnih i rednih brojeva pri označavanju datuma. Glagol Sadašnje vreme (<i>Indicativo Presente</i>) glagola sve tri konjugacije. Sadašnje vreme nepravilnih glagola: <i>essere</i>, <i>avere</i>, <i>andare</i>, <i>dare</i>, <i>fare</i>, <i>bere</i>, <i>venire</i>, <i>stare</i>, <i>uscire</i>, <i>dire</i>, <i>tenere</i>. Sadašnje vreme modalnih glagola <i>volere</i>, <i>dovere</i>, <i>potere</i>,		
--	--	---	--	--

		<i>sapere</i>. Upotreba glagola <i>piacere</i>. Particip prošli i prošlo svršeno vreme <i>Passato prossimo</i>: prelaznih i neprelaznih glagola; nepravilnih glagola. Buduće vreme (<i>Futuro semplice</i>) glagola s pravilnim i nepravilnim osnovama. Predbuduće vreme (<i>Futuro anteriore</i>). Prilozi Vrste priloga: za način, mesto i vreme Priloške rečce <i>ci</i> i <i>vu</i>. Predlozi Prosti predlozi <i>du, a, da, in, con, su, per, tra, fra</i> i njihova osnovna upotreba. Predlozi <i>dentro, fuori, sotto, sopra, davanti, dietro</i>. Sintaksa Prosta rečenica: potvrdna, upitna, odrična. <i>Tu sei italiano. No, io non sono italiano. (Tu) seu italiano?</i> Složena rečenica: <i>Adesso non lavoro più, ma ho più tempo per leggere e scrivere e giocare con i miei nipoti.</i> Red reči u rečenici. Mesto priloga i priloških odredbi. <i>Nel</i>		
--	--	---	--	--

		<i>libretto cu sono nomu deu professoru e altre unformazuonu utulu.</i> Leksikografija Struktura i korišćenje dvojezičnih rečnika. Učeniku treba pokazati i stalno ga podsticati na posedovanje, upotrebu i pravilno korišćenje rečnika (dvojezičnog i, kasnije, jednojezičnog), dati osnovne podatke o rečničkoj literaturi odgovarajućeg kvaliteta. Podsticati ga na kontakt sapisanom literaturom, elektronskim sadržajima i sl. NEMAČKI JEZIK Imenice Usvajanje roda, broja i padeža imenica uz pomoć determinativa i nastavaka. Nominativ, genitiv, dativ i akuzativ jednine i množine sa odgovarajućim predlozima i bez njih. Saksonski genitiv. Determinativi Usvajanje determinativa kao odrednice roda, broja i padeža imenica (određeni neodređeni, pokazni, prisvojni, kvalifikativni, neodređeni)		
--	--	--	--	--

		Zamenice Lične zamenice u nominativu, dativu i akuzativu jednine i množine. Prisvojne i pokazne zamenice kao determinativi uz imenicu. Deklinacija neodređene zamenice <i>jemand, niemand, etwas, nichts</i> Pridevi Pridevi u sastavu imenskog predikata i u atributivnoj funkciji (više receptivno nego produktivno). Poređenje prideva, opisna komparacija <i>ca ebenso.....wie, nicht so.....wie</i> Brojevi Osnovni i redni brojevi Predlozi Predlozi sa genitivom, dativom, akuzativom, dativom i akuzativnom Glagoli Prezent i futur jakih, slabih, pomoćnih, refleksivnih, složenih i modalnih glagola. Perfekt i preterit najfrekventnijih glagola Rečenice Nezavisno složene rečenice (<i>und, aber, oder, denn, darum, deswegen, trotzdem</i>)		
--	--	---	--	--

		Zavisno složene - uzročne (<i>weil</i>), vremenske (<i>wenn, als, während, bis</i>), koncesivne (<i>obwohl</i>), relativne RUSKI JEZIK Rečenica Odnos rečenica u složenoj rečenici: nezavisno složene i zavisno složene rečenice. Upravni i neupravni govor. Imenice Varijante padežnih nastavaka: lokativ jednine na -y; <i>о береге/на берегу, о лесе/ в лесу, о крае/на краю</i>; nominativ množine na -а, -я, -ья, -е: <i>города, учителя, деревья, граждане</i>. Imenice kojima se označavaju profesije ljudi, njihova nacionalna i teritorijalna pripadnost. Promena imenica na: -ия, -ие, -мя. Imenice <i>pluralia tantum</i> (receptivno). Obnavljanje i sistematizacija osnovnih imeničkih promena. Zamenice Obnavljanje i sistematizacija zamenica obrađenih u osnovnoj školi: lične, upitne (<i>кто, что, какой, какое, какие</i>).		
--	--	--	--	--

		Odrične zamenice: <i>никто, ничто, никакой, ничей</i>, i neodređene zamenice: <i>кто-то, кто-нибудь, некорый, несколько</i> obrađivati kao leksiku. Pridevi Promena prideva Poređenje prideva tipa: <i>страший, младаший</i>; prost oblik superlativa: <i>ближайший, простейший, худий</i>. Rekcija prideva: uočavanje razlika između ruskog i maternjeg jezika (<i>больной чем, готовый к чему, способный к чему</i> i sl). Brojevi Principi promena osnovnih brojeva: 1, 2, 3, 4, 5 - 20 i 30, 40, 90, 100 (ostale brojeve obraditi kao leksiku), njihova upotreba u najčešćim strukturama za iskazivanje vremena s predlozima: <i>с - до, с - по, от - до, к</i> idr. Iskazivanje vremena po satu u razgovornom i službenom stilu. Glagoli Najčešće alternacije osnove u prezentu i prostom i budućem		
--	--	--	--	--

		vremenu. Tvorbs vida pomoću prefiksa, sufiksa i osnove. Glagoli kretanja: kretanje u određenom pravcu, neodređeno kretanje i kretanje jednom u oba pravca: aktiviranje do sada ne obrađenih glagola kretanja (<i>идти - ходить, ехать - ездить, бежать - бежать, плыть - плавать, лететь - летать, нести - носить, вести - водить, везти - возить</i>). Rekcija glagola: uočavanje razlika između ruskog i maternjeg jezika (<i>благодарить кого за что, пожертвовать кем - чем, напоминать о ком</i> isl). Prilozi Prilozi i priloške odredbe za mesto, vreme, način i količinu. Poređenje priloga. Predlozi Najfrekventniji predlozi čija se upotreba razlikuje u odnosu na maternji jezik (<i>для</i> s genitivom, <i>из-за</i> s genitivom uodredbi odvajanja od mesta i uzroka, <i>из-под</i> s genitivom u odredbi odvajanja od mesta, <i>к</i> s		
--	--	--	--	--

		dativom u vremenskoj odredbi, <i>по</i> s dativom u atributskoj, prostornoj i uzročnoj odredbi i sl). Veznici Najfrekventniji prosti veznici u nezavisno složenim i zavisno složenim rečenicama (<i>а, да, и, но, или, если, пока, потому, так как, перед тем как</i> isl). Rečenični modeli Subjekatsko-predikatski odnosi Rečenice sa imenskim predikatom 1) kopule: <i>быть, стать, являться</i> <i>Его отец был врачом, а он станет инженером.</i> <i>Это утверждение является спорным.</i> 2) odsustvo kopule <i>Его брат токарь по металлу.</i> <i>Она сегодня весёлая.</i> <i>Он сильнее всех.</i> Objekatski odnosi 1) direktnim objektom <i>Мы купили новый учебник.</i> <i>Я не получил ответа.</i> 2) indirektnim objektom <i>Он их поблагодарил за помощь.</i>		
--	--	---	--	--

		<i>Эта фотография напоминает о прошлом.</i> 3) Zavisnom rečenicom <i>Брат в письме сообщает, что он летом приедет к нам.</i> Vremenski odnosi Rečenice s odredbom 1) izražene prilogom <i>Я пришёл раньше тебя.</i> 2) izražene zavisnim padežom <i>Они вернулись к вечеру (к трём часам).</i> <i>Я сегодня работал с пяти до семи часов.</i> Načinski odnosi Rečenice sa odredbom izraženom prilogom <i>Он хорошо говорит по-русски.</i> <i>Он пишет более красиво, чем ты.</i> <i>Она поёт красивее всех.</i> Uzročni odnosi Rečenice sa odredbom izraženom zavisnim padežom. <i>Он не приехал в срок по болезни.</i> Atributivni odnosi Rečenice s atributom 1) u superlativu <i>А. С. Пушкин является величайшим русским</i>		
--	--	--	--	--

		поэтом. 2) u zavisnom padežu Я забыл тетрадь по русскому языку. FRANCUSKI JEZIK Pasivne konstrukcije est + particip perfekta Finalne rečenice sa upotrebom <i>pour + inf.</i> Pitanja: <i>Qui est-ce qui/que</i> <i>Qu'est-ce qui/que</i> <i>Que;</i> Indirektna pitanja Negacija <i>pas du tout, non plus,</i> <i>personne</i> Kazivanje pretpostavke <i>si + imperfekt/kondicional</i> Kazivanje vremena <i>avant de, quand</i> Kazivanje želje, volje, namere a) subjunktivom b) infinitivom Odredbe za vreme - dani u nedelji, <i>prochain/dernier; il y a/dans;</i> <i>pendant/depuis;</i> Poređenje prideva Odredbe za način Izrazi za meru i količinu <i>une douzaine, une centaine,</i> <i>un tas de, pas mal de,</i> <i>environ... i sl.</i>		
--	--	--	--	--

		Slaganje vremena - samo sa indikativom, i to: <i>présent - présent</i> (istovremena radnja); <i>présent - passé composé</i> (pre); <i>présent - futur</i> (posle) Imenička grupa Slaganje determinanata i imenica u rodu i broju; razlike u izgovoru (gde postoje) i razlikovanje nastavaka u tekstu. <i>les déterminants interrogatifs - exclamatifs - relatifs; les déterminants indéfinis</i> Nastavci imenica i prideva <i>teur/trice; al/aux, ail/aux</i> i neki izuzeci na -s), <i>ou -s/x</i> Glagolska grupa Subjunktiv prezenta - objasniti princip tvorbe, a primenjivati samo u datim rečeničnim modelima. Slaganje participa perfekta sa subjektom ŠPANSKI JEZIK Imenička grupa Slaganje determinativa i imenice u rodu i broju, apokopiranje prideva uz imenicu, neodređeni determinativi (<i>alguno, ninguno,</i>		
--	--	---	--	--

		<i>todo, cualquiera</i>) u različitim značenjima. <i>Tráeme algún libro de García Márquez.</i> <i>Todas las mañanas, todo el mundo...</i> <i>Un muchacho cualquiera...</i> Morfeme tipične za mučki i ženski rod imenica i prideva <i>muchacho/muchacha</i> <i>actor/actriz</i> <i>trabajador/trabajadora</i> <i>generoso/generosa</i> kao i imenice i pridevi koji nemaju morfološku oznaku roda, <i>violinista, cantante,</i> <i>interesante, verde...</i> Glagolska grupa Oblici indikativa: sva glagolska vremena savladana u osnovnoj školi primenjivati i prepoznavati u tekstu/govoru. Pitanja sa upitnim rečima: <i>Quién, qué, cuándo, cómo, dónde, etc.</i> Indirektna pitanja <i>¿ Sabes si ha llegado?</i> <i>Pregúntale si ha cogido la tarjeta.</i>		
--	--	---	--	--

		<i>Yo te pregundo que has comprado.</i> Negacija <i>Nada, nadie, ningun (o/a), nunca, tampoco.</i> <i>¿ Ha venido alguien? - No, no ha venido nadie./ Nadie ha venido.</i> <i>No me gusta esta película. - A mí tampoco.</i> Hipotetičke rečenice (prvi tip) <i>Si me visitas el verano que viene, te llevare a la playa.</i> Promena značenja prideva u zavisnosti od pozicije uz imenicu <i>Un hombre grande / Un gran hombre.</i> Kazivanje vremena i odredbe za vreme <i>Dani u nedelji, mañana, ayer, pasado/próximo, que viene, durante, después de, antes de, cuando, hace..., dentro de...</i> <i>Antes de haberse ido, me dejó su dirección nueva.</i> <i>¿ Cuándo lo viste? Lo vi cuando regresé de viaje. El lunes que viene, El domingo pasado, Salió hacetreinta</i>		
--	--	--	--	--

		<i>minutos... regresa dentro de una hora...</i> Poređenje <i>Más que, menos que, el/la más, tan...como, Este libro es el más interesante que he leído. Su última película no es tan interesante como la del año pasado.</i> Odredbe za način Prilozi na -mente i priloške konstrukcije <i>Miguel maneja el coche cuidadosamente/con mucho cuidado.</i> Izrazi za meru i količinu <i>Mucho, un poco de, una docena de, aproximadamente, más o menos...</i> <i>¿ Cuántos estudiantes han visto este programa? - Más o menos, treinta.</i> Složene rečenice sa infinitivom (sa modalnim glagolima i finalne rečenice) <i>Quiero viajar. Lo hago para satisfacerte.</i> rtografija Interpunkcija - osnovna pravila		
--	--	---	--	--

		(sa akcentom na oblike koji ne postoje u srpskom jeziku). Pisanje velikog slova.		
--	--	---	--	--

FIZIČKO VASPITANJE

CILJ PREDMETA

Opšti cilj predmeta:

Cilj fizičkog vaspitanja je da se raznovrsnim i sistematskim motoričkim aktivnostima, u povezanosti sa ostalim vaspitno - obrazovnim područjima, doprinese integralnom razvoju ličnosti učenika (kognitivnom, afektivnom, motoričkom), razvoju motoričkih sposobnosti, sticanju, usavršavanju i primeni motoričkih umenja, navika i neophodnih teorijskih znanja u svakodnevnim i specifičnim uslovima života i rada.

Posebni ciljevi predmeta:

1. Podsticanje rasta i razvoja i uticanje na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih poremećaja);
2. Razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih samostalni rad na njima;
3. Sticanje motoričkih umenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za njihovo usvajanje;
4. Proširenje i produbljavanje interesovanja koje su učenici stekli u osnovnoj školi i potpunije sagledavanje sportske grane, za koju pokazuju poseban interes;
5. Usvajanje znanja radi razumevanja značaja i suštine fizičkog vaspitanja definisanih opštim ciljem ovog predmeta (vaspito-obrazovnog područja);
6. Motivacija učenika za bavljenje fizičkim aktivnostima i formiranje pozitivnih psiho-socijalnih obrazaca ponašanja;
7. Osposobljavanje učenika da stečena umenja, znanja i navike koriste u svakodnevnim uslovima života i rada.

Prvi razred

Naziv predmeta:	Fizičko vaspitanje
Godišnji fond časova:	68
Razred:	prvi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
• Zdravstvena kultura i fizička aktivnost, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda;	• Unapređivanje i očuvanje zdravlja; • Uticaj na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih poremećaja);	• Prepozna veze između fizičke aktivnosti i zdravlja; • Objasni karakteristike položaja tela, pokreta i kretanja u profesiji za koju se školuje i uoč one, koje mogu imati negativan uticaj na njegov rast, razvoj; • Odabere i izvede vežbe oblikovanja i vežbe iz korektivne gimnastike, koje će preventivno uticati na moguće negativne uticaje usled rada u odabranoj profesiji;	• Vežbe oblikovanja (jačanja, labavljenje i rastezanje); • Vežbe iz korektivne gimnastike; • Provera stanja motoričkih i funkcionalnih sposobnosti;	• Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja; • Tokom realizacije časova fizičkog vaspitanja davati informacije o tome koje vežbe pozitivno utiču na status njihovog organizma, s obzirom na karakteristike njihove profesije, a koje negativno utiču na zdravlje; • Učenici koji pohađaju trogodišnje stručne škole daleko su više opterećeni u redovnom obrazovanju praktičnom i teorijskom nastavom od ostalih učenika;
• Razvoj motoričkih i funkcionalnih sposobnosti čoveka, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda;	• Razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih za samostalni rad na njima;	• Imenuje motoričke sposobnosti koje treba razvijati, kao i osnovna sredstva i metode za njihov razvoj; • Primeni adekvatna sredstva (izvodi vežbe) za razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti iz: vežbi oblikovanja, atletike, gimnastike, plivanja i sportskih igara za razvoj: snage, brzine,	• Vežbe snage bez i sa malim tegovima (do 4 kg.); • Trčanje na 60 m i 100 m; • Trčanje na 800 m učenice i 1000 m učenici; • Vežbe rastezanja (broj ponavljanja i izdržaj u krajnjem položaju), • Poligoni spretnosti i okretnosti i sportske igre; • Aerobik;	• Zbog toga je fizičko vaspitanje, u ovim školama, značajno za aktivan oporavak učenika, kompenzaciju i relaksaciju s obzirom na njihova česta statička i jednostrana opterećenja. Teorijska znanja iz oblasti fizičkih aktivnosti su od velikog značaja za ukupnim bavljenjem fizičkim vežbama.

		izdržljivosti, gipkosti, spretnosti i okretnosti;		Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave:
• Usvajanje znanja, umenja i veština iz sportskih grana i disciplina kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; • Atletika; • Sportska gimnastika: (Vežbe na spravama i tlu); • Sportska igra (po izboru); • Fizička, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogućnostima škole.	• Sticanje motoričkih umenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za njihovo usvajanje; • Motivacija učenika za bavljenjem fizičkim aktivnostima; • Formiranje pozitivnog psihosocijalnih obrazaca ponašanja; • Primena stečenih umenja, znanja i navika u svakodnevnim uslovima života i rada; • Estetsko izražavanje pokretom i doživljavanje estetskih vrednosti pokreta i kretanja; • Usvajanje etičkih vrednosti i podsticanje voljnih osobina učenika; • Povezivanje motoričkih zadataka u celine; • Uvođenje učenika u organizovani	• Kratko opiše osnovne karakteristike i pravila atletike, gimnastike i sportske grane - disciplina koje se uče; • Demonstrira tehniku disciplina iz atletike i gimnastike (vežbi na spravama i tlu) koje - poseduje veštinu, tehniku i taktiku sportske igre kao i vežbe iz ostalih programom predviđenih sadržaja • Detaljnije opiše pravila sportske grane za koju pokazuje poseban interes - za koju škola ima uslove; • Objasni zbog kojih je karakteristika fizičkog vaspitanja važno, da aktivno učestvuje u procesu nastave i da samostalno sprovodi određen program fizičke i sportske aktivnosti; • Želi da se bavi fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima, pošto sagledava (detektuje) pozitivne karakteristike fizičke i	• ATLETIKA U svim atletskim disciplinama treba raditi na razvijanju osnovnih motoričkih osobina za datu disciplinu; Trčanja: Usavršavanje tehnike trčanja na kratke i srednje staze: - 100 m učenici i učenice; - 800 m učenici i učenice; - štafeta 4 x 100 m učenici i učenice Vežbanje tehnike trčanja na srednjim stazama umerenim intenzitetom i različitim tempom u trajanju od 5 do 10 min. Kros: jesenji i prolećni - 800 m učenice, - 1000 m učenici. Skokovi: Skok udalj tehnikom uvinuća Skok uvis leđnom Bacanja: Bacanje kugle, jedna od racionalnih tehnika (učenice 4 kg, učenici 5 kg). Sprovesti takmičenja u odeljenju, na rezultat, u svim realizovanim atletskim disciplinama.	• teorijska nastava (4 časa) • merenje i testiranje (8 časova) • praktična nastava (56 časova) Podela odeljenja na grupe Odeljenje se ne deli prilikom realizacije; Nastava se izvodi frontalno i po grupama, u zavisnosti od karaktera methodske jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno, naročito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je individualan. Mesto realizacije nastave • Teorijska nastava se realizuje u učionici ili u sali, istovremeno sa praktičnom nastavom; • Praktična nastava realizuje se na sportskom vežbalištu (sala, sportski otvoreni tereni, bazen, klizalište, skijalište). Preporuke za realizaciju nastave • Nastava se realizuje u ciklusima koji traju približno 10-12 časova (uzastopnih). Nastavniku fizičkog vaspitanja je ostavljeno da, zavisno od

	sistem priprema za školska takmičenja, igre, susrete i manifestacije; • Razvijanje elemenata ritma u prepoznavanju celina: rad-odmor; naprezanje-relaksacija; ubrzanje-usporavanje; • Izbor sportskih grana, sportsko-rekreativnih ili drugih kretnih aktivnosti kao trajnog opredeljenja za njihovo svakodnevno upražnjavanje;	sportske aktivnosti - njihove pozitivne uticaje na zdravlje, druženje i dobro raspoloženje; • Sagleda negativne uticaje savremenog načina života (pušenje, droga, nasilje, delikventno ponašanje) i bude svestan da je fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima moguće preduprediti negativne uticaje; • Komunicira putem fizičkih odnosno sportskih aktivnosti sa svojim drugovima i uživa u druženju i kontaktima; • Dovodi u vezu svakodnevni život i sposobnost za učenje i praktičan rad sa fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima i pravilnom ishranom; • samostalno bira fizičku, odnosno sportsku aktivnost i izvodi je u okruženju u kome živi; • Objasni da pokret i kretanje, bez obzira na to kojoj vrsti fizičke, odnosno sportske	• SPORTSKA GIMNASTIKA: VEŽBE NA SPRAVAMA I TLU Napomene: - Nastavnik formira grupe na osnovu umenja (veština) učenika stečenih posle osnovne škole: osnovni, srednji i napredni nivo - Nastavnik olakšava, odnosno otežava program na osnovu motoričkih sposobnosti i prethodno stečenih umenja učenika. 1. Vežbe na tlu Za učenike i učenice: - vaga pretklonom i zanoženjem i spojeno, odrazom jedne noge kolut napred; - stav na šakama, izdržaj, kolut napred; - dva povezana premeta strance udesno i ulevo; - za napredni nivo premet strance sa okretom za 180° i doskokom na obe noge ("rondat") 2. Preskok Za učenike konj u širinu visine 120 cm; za učenice 110 cm: - zgrčka; - raznoška - za napredni nivo: sklonka 3. Krugovi Za učenike /dohvatni krugovi/: - iz mirnog visa vučenjem vis	potreba, precizira trajanje svakog ciklusa, kao i redosled njihovog sadržaja. • Sadržaj ciklusa je: - za proveru nivoa znanja na kraju školske godine - jedan; - za atletiku - jedan; - za gimnastiku: vežbe na spravama i tlu - jedan - za sport po izboru učenika - dva; - za povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i radom - jedan. Način ostvarivanja programa • Sadržaji programa usmereni su na: razvijanje fizičkih sposobnosti; sportsko-tehničko obrazovanje; povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i radom; • Godišnji plan, program i raspored kroseva, takmičenja, zimovanja i drugih oblika rada utvrđuje se na početku školske godine na nastavničkom veću, na predlog stručnog veća nastavnika fizičkog vaspitanja; • Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja, samostalno, određuje redosled obrade pojedinih sadržaja programa i ciklusa; • Časovi u toku nedelje treba da budu raspoređeni u jednakim intervalima, ne mogu
--	---	--	--	--

		aktivnosti pripada, ima svoju estetsku komponentu (lepota izvođenja, lepota doživljaja); • Uživa u izvođenju pokreta i kretanja; • Navodi osnovne olimpijske principe i primenjuje ih na školskim sportskim takmičenjima i u slobodnom vremenu; • Prepoznaje netolerantno ponašanje svojih drugova i reaguje na njega, širi duh prijateljstva, bude istrajan je u svojim aktivnostima. • Se pravilno odnosi prema okruženju u kome vežba, rekreira se i bavi se sportom, što prenosi u svakodnevni život; • Učestvuje na školskom takmičenju i u sistemu školskih sportskih takmičenja.	uzneto, spust u vis stražnji, izdržaj, vučenjem vis uzneto, spust u vis prednji. Za učenice /dohvatni krugovi/: - uz pomoć sunožnim odskokom naskok u zgib, njih u zgibu /uz pomoć/; spust u vis stojeći 4. Razboj Za učenike /paralelni razboj/: - iz njima u upor, prednjom saskok sa okretom za 180° (okret prema pritci); - njih u upor, u zanjihu sklek, prednjom upor, zanjih u upor, u prednjihu sklek Za učenice /dvovisinski razboj ili jedna pritka vratila/: naskok u upor na n/p, premah jednom nogom do upora jašućeg, prehvata u pothvat upornom rukom (do prednožne) i spojeno odnoženjem zanožne premah i saskok sa okretom za 90° (odnoška), završiti bokom prema pritci. 5. Vratilo Za učenike /dohvatno vratilo/: - sunožnim odzivom uzmak; kovrtljaj nazad u upor prednjem; saskok zamahom u zanoženje (zanjihom). 6. Greda Za učenice /visoka greda/: - zaletom i sunožnim odskokom naskok u upor, premah odnožno desnom; okret za 90°, uporom	se održavati kao blok časovi. Nastava se ne može održavati istovremeno sa dva odeljenja ni na sportskom terenu ni u fiskulturnoj sali; • U svim razredima nastava fizičkog vaspitanja se realizuje odvojeno za učenike i odvojeno za učenice, a samo u školama koje imaju po dva paralelna objekta za fizičko vaspitanje dozvoljena je istovremena realizacija časa; Praćenje, vrednovanje i ocenjivanje Praćenje napretka učenika u fizičkom vaspitanju se obavlja sukcesivno u toku čitave školske godine, na osnovu metodologije praćenja, merenja i vrednovanja efekata u fizičkom vaspitanju - standardi za ocenjivanje fizičkih sposobnosti učenika i postignuća u sportskim igrama Minimalni obrazovni zahtevi • Atletika: trčanje na 100 m za učenike i učenice, trčanje na 800 m za učenike i 500 m za učenice, skok udalj, uvis, bacanje kugle - na rezultat. • Vežbe na spravama i tlu: Za učenike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u
--	--	--	--	---

			rukama ispred tela prednos raznožno; osloncem nogu iza tela (napredniji nivo: zamahom u zanoženje) do upora čučćeg; usprav, usprav, hodanje u usponu sa dokoracima, vaga pretklonom, usklon, saskok pruženim telom (čeo no ili bočno u odnosu na spravu) 7. Konj sa hvataljkama Za učenike: - premah odnožno desnom napred zamah ulevo, zamah udesno, zamah ulevo i spojeno premah levom napred; premah desnom nazad, zamah ulevo, zamah udesno i spojeno odnoženjem desne, saskok sa okretom za 90° ulevo do stava na tlu, levi bok prema konju. Školsko takmičenje (odeljenje, škola): aktiv nastavnika fizičkog vaspitanja bira sprave na kojima će se učenici takmičiti. Za naprednije učenike: sastavi iz sistema školskih sportskih takmičenja i učešće na višim nivoima školskih takmičenja. Minimalni obrazovni zahtevi: Za učenike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u upor u i jedne sprave u visu; Za učenice: nastavni sadržaji iz	uporu i jedne sprave u visu; Za učenice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, grede i dvovisinskog razboja. Okvirni broj časova po temama • Testiranje i provera savladanosti standarda iz osnovne škole (6 časova); • Teorijskih časova (2 u prvom i 2 u drugom polugodištu); • Atletika (11 časova) • Gimnastika: vežbe na spravama i tlu (11 časova); • Sportska igra: po izboru škole (12 časova); • Fizička aktivnost, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogućnostima škole a po izboru učenika (10 časova). • Plivanje (10 časova); • Provera znanja i veština (4 časa). • POSEBNE AKTIVNOSTI - Iz fonda radnih dana i za izvođenje redovne nastave škola u toku školske godine organizuje: - Dva celodnevna izleta sa pešačenje - I razred do 12km (ukupno u oba pravca); - II razred do 14 km (ukupno u
--	--	--	--	--

			programa vežbi na tlu, preskoka, grede i dvovisinskog razboja. • SPORTSKA IGRA (po izboru) • Ponavljanje i učvršćivanje ranije obučavanih elemenata igre; • Dalje proširivanje i produbljavanje tehničko-taktičke pripremljenosti učenika u skladu sa izbornim programom za datu igru. Na osnovu prethodnih umenja u tehnici i taktici nastavnik planira konkretne sadržaje iz sportske igre; • Aktiv nastavnika, prema programu koji sam donosi (iz programa trećeg razreda (program po izboru učenika) u skladu sa mogućnostima škole, organizuje nastavu za koju učenici pokažu posebno interesovanje; • Preporuka: ukoliko je moguće, organizovati nastavu plivanja (posebno obuku za neplivače).	oba pravca); - III razred do 16 km(ukupno u oba pravca); - Dva krosa: jesenji i prolećni - Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja utvrđuje program i sadržaj izleta, i dužinu staze za kroseve, prema uzrastu učenika. - Škola organizuje i sprovodi sportska takmičenja, kao jedinstveni deo procesa nastave fizičkog vaspitanja. sportska takmičenja organizuju se u okviru radne subote i u drugo vreme koje odredi škola. Međuškolska sportska takmičenja organizuju se u okviru kalendara koje odredi Savez za školski sport i olimpijsko vaspitanje Srbije koje je ujedno i organizator ovih takmičenja.
--	--	--	---	---

Drugi razred

Naziv predmeta:	Fizičko vaspitanje
Godišnji fond časova:	64
Razred:	drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
• Zdravstvena kultura i fizička aktivnost, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda;	• Unapređivanje i očuvanje zdravlja; • Uticaj na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih poremećaja);	• Prepozna veze između fizičke aktivnosti i zdravlja; • Objasni karakteristike položaja tela, pokreta i kretanja u profesiji za koju se školuje i uoči one, koje mogu imati negativan uticaj na njegov rast, razvoj; • Odabere i izvede vežbe oblikovanja i vežbe iz korektivne gimnastike, koje će preventivno uticati na moguće negativne uticaje usled rada u odabranoj profesiji;	• Vežbe oblikovanja (jačanja, labavljenje i rastezanje); • Vežbe iz korektivne gimnastike; • Provera stanja motoričkih i funkcionalnih sposobnosti;	• Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja; • Tokom realizacije časova fizičkog vaspitanja davati informacije o tome koje vežbe pozitivno utiču na status njihovog organizma, s obzirom na karakteristike njihove profesije, a koje negativno utiču na zdravlje; • Učenici koji pohađaju trogodišnje stručne škole daleko su više opterećeni u redovnom obrazovanju praktičnom i teorijskom nastavom od ostalih učenika • Zbog toga je fizičko vaspitanje, u ovim školama, značajno za aktivan oporavak učenika, kompenzaciju i relaksaciju s obzirom na njihova česta statička i jednostrana opterećenja.
• Razvoj motoričkih i funkcionalnih sposobnosti čoveka, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda;	• Razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih za samostalni rad na njima;	• Imenuje motoričke sposobnosti koje treba razvijati, kao i osnovna sredstva i metode za njihov razvoj; • Primeni adekvatna sredstva (izvodi vežbe) za razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti iz: vežbi oblikovanja, atletike, gimnastike, plivanja i	• Vežbe snage bez i sa malim tegovima (do 4 kg.); • Trčanje na 60 m i 100 m; • Trčanje na 800 m učenice i 1000 m učenici; • Vežbe rastezanja (broj ponavljanja i izdržaj u krajnjem položaju), • Poligoni spretnosti i okretnosti i sportske igre; • Aerobik;	

		sportskih igara za razvoj: snage, brzine, izdržljivosti, gipkosti, spretnosti i okretnosti;		Teorijska znanja iz oblasti fizičkih aktivnosti su od velikog značaja za ukupnim bavljenjem fizičkim vežbama.
• Usvajanje znanja, umenja i veština iz sportskih grana i disciplina kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; • Atletika; • Sportska gimnastika: (Vežbe na spravama i tlu); • Sportska igra (po izboru); • Fizička, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogućnostima škole.	• Sticanje motoričkih umenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za njihovo usvajanje; • Motivacija učenika za bavljenjem fizičkim aktivnostima; • Formiranje pozitivnog psihosocijalnih obrazaca ponašanja; • Primena stečenih umenja, znanja i navika u svakodnevnim uslovima života i rada; • Estetsko izražavanje pokretom i doživljavanje estetskih vrednosti pokreta i kretanja; • Usvajanje etičkih vrednosti i podsticanje voljnih osobina učenika; • Povezivanje motoričkih zadataka	• Kratko opisati osnovne karakteristike i pravila sportske grane atletike, gimnastike i sportske grane - disciplina koje se uče; • Demonstrirati - vežbe i tehnike atletskih disciplina i vežbi na spravama i tlu koje se uče (posedovati veštinu) • Detaljnije opisati pravila sportske grane za koju pokazuje poseban interes, za koju škola ima uslove; • Objasniti zbog kojih je karakteristika fizičkog vaspitanja važno da aktivno učestvuje u procesu nastave i da samostalno sprovodi određen program fizičke i sportske aktivnosti; • Učenici će želeti da se bavi fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima pošto će sagledati (detektovati) pozitivne karakteristike fizičke i sportske aktivnosti i njihove pozitivne uticaje na zdravlje, druženje i dobro raspoloženje; • Sagledati negativne uticaje savremenog načina života (pušenje, droga, nasilje,	ATLETIKA U svim atletskim disciplinama treba raditi na razvijanju osnovnih motoričkih osobina za datu disciplinu; Trčanja: Usavršavanje tehnike trčanja na kratke i srednje staze: - 100 m učenici i učenice; - 800 m učenici i učenice - štafeta 4 x 100 m učenici i učenice Vežbanje tehnike trčanja na srednjim stazama umerenim intenzitetom i različitim tempom u trajanju od 5 do 10 min. Kros: jesenji i prolećni - 800 m učenice, - 1000 m učenici. Skokovi: Skok udalj koračnom tehnikom. Skok uvis leđnom tehnikom. Bacanja: Bacanje kugle, jedna od racionalnih tehnika (učenice 4 kg, učenici 5 kg).	Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • teorijska nastava (4 časa) • merenje i testiranje (6 časova) • praktična nastava (56 časova) Podela odeljenja na grupe Odeljenje se ne deli prilikom realizacije; Nastava se izvodi frontalno i po grupama, u zavisnosti od karaktera methodske jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno, naročito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je individualan. Mesto realizacije nastave • Teorijska nastava se realizuje u učionici ili u sali, istovremeno sa praktičnom nastavom; • Praktična nastava realizuje se na sportskom vežbalištu (sala, sportski otvoreni tereni, bazen, klizalište, skijalište).

	u celine; • Uvođenje učenika u organizovani sistem priprema za školska takmičenja, igre, susrete i manifestacije; • Razvijanje elemenata ritma u prepoznavanju celina: rad-odmor; naprezanje-relaksacija; ubrzanje-usporavanje; • Izbor sportskih grana, sportsko-rekreativnih ili drugih kretnih aktivnosti kao trajnog opredeljenja za njihovo svakodnevno upražnjavanje.	delikventno ponašanje) i svestan je da fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima moguće je preduprediti negativne uticaje • Putem fizičkih odnosno sportskih aktivnosti komunicirati sa svojim drugovima i uživati u druženju i kontaktima; • Dovedi u vezu svakodnevni život i sposobnost za učenje i praktičan rad sa fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima i pravilnom ishranom; • Objasniti da pokret i kretanje, bez obzira na to kojoj vrsti fizičke, odnosno sportske aktivnosti pripadaju, imaju svoju estetsku komponentu (lepota izvođenja, lepota doživljaja); • Učenik uživa u izvođenju pokreta i kretanja; • Učenik navodi osnovne olimpijske principe i primenjuje ih na školskim sportskim takmičenjima i u slobodnom vremenu; • Prepoznaje netolerantno ponašanje svojih drugova i reaguje na njega, širi duh prijateljstva, istrajan je u svojim aktivnostima. • Ima pravilan odnos prema	Sprovesti takmičenja u odeljenju, na rezultat, u svim realizovanim atletskim disciplinama. • SPORTSKA GIMNASTIKA: VEŽBE NA SPRAVAMA I TLU Napomena: - Nastavnik olakšava, odnosno otežava program na osnovu motoričkih sposobnosti i prethodno stečenih umenja učenika. 1. Vežbe na tlu Za učenike i učenice: - iz upora za rukama, zibom, provlak zgrčeno napred do upora pred rukama (opruženo); - kolut napred i spojeno uspravom do vage pretklonom i zanoženjem, izdržaj - premet strance uporom u "bolju" stranu i spojeno, premet strance u "slabiju" stranu - za napredni nivo premet napred uporom 2. Preskok Za učenike konj u širinu visine 120 cm; za učenice 110 cm: - zgrčka;	Preporuke za realizaciju nastave • Nastava se realizuje u ciklusima koji traju približno 10-12 časova (uzastopnih). Nastavniku fizičkog vaspitanja je ostavljeno da, zavisno od potreba, precizira trajanje svakog ciklusa, kao i redosled njihovog sadržaja. Sadržaj ciklusa je: - za proveru nivoa znanja na kraju školske godine - jedan; - za atletiku - jedan; - za gimnastiku: vežbe na spravama i tlu - jedan - za sport po izboru učenika - dva; - za povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i radom - jedan. Način ostvarivanja programa Sadržaji programa usmereni su na: razvijanje fizičkih sposobnosti; sportsko-tehničko obrazovanje; povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i radom. Godišnji plan, program i raspored kroseva, takmičenja, zimovanja i drugih oblika rada utvrđuje se na početku školske godine na nastavničkom veću,
--	--	--	--	---

		okruženju u kojem vežba, rekreira se i bavi se sportom.	- raznoška - za napredni nivo: sklonka i preskoci sa zanoženjem 3. Krugovi Za učenike /doskočni krugovi/: - njih, zanjihom saskok, uz pomoć. 4. Razboj Za učenike /paralelni razboj/: - iz upora sedećeg raznožno pred rukama, prehvatom napred i dizanjem sklonjeno stav na ramenima, spust nazad u upor sedeći raznožno, preхват rukama iza butina, snožiti i zanjihom saskok. Za učenice /dvovisinski razboj, jedna pritka, vratilo/: - vis na v/p licem prema n/p: klim, premah zgrčeno jednom nogom do visa ležećeg na n/p, preхват (može raznoručno) na n/p do upora jašućeg; premah odnožno prednožnom (unazad) do upora prednjeg; zamahom unazad (zanjihom) saskok pruženim telom; - jedna pritka: naskok u upr prednji, premah odnožno jednom nogom do upora jašućeg; premah odnožno	na predlog stručnog veća nastavnika fizičkog vaspitanja. Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja, samostalno, određuje redosled obrade pojedinih sadržaja programa i ciklusa. Časovi u toku nedelje treba da budu raspoređeni u jednakim intervalima, ne mogu se održavati kao blok časovi. Nastava se ne može održavati istovremeno sa dva odeljenja ni na sportskom terenu ni u fiskulturnoj sali. U svim razredima nastava fizičkog vaspitanja se realizuje odvojeno za učenike i odvojeno za učenice, a samo u školama koje imaju po dva paralelna objekta za fizičko vaspitanje dozvoljena je istovremena realizacija časa Praćenje, vrednovanje i ocenjivanje Praćenje napretka učenika u fizičkom vaspitanju se obavlja sukcesivno u toku čitave školske godine, na osnovu metodologije praćenja, merenja i vrednovanja efekata u fizičkom vaspitanju - standardi za ocenjivanje
--	--	--	--	--

			zanožnom do upora stražnjeg; saskok sasedom (zamahom nogama unapred). 5. Vratilo Za učenike /doskočno vratilo/ - iz mirnog visa uzmak do upora, zamahom nogama unazad (zanjijhom) saskok uvito 6. Greda Za učenice /visoka greda/ - zaletom i sunožnim odskokom naskok u upor čučecí; okret za 90° usprav u uspon, okret za 180°, lagano trčanje na prstima, skok sa promenom nogu, koraci u usponu do kraja grede; saskok zgrčeno (bočno u odnosu na gredu). 7. Konj sa hvataljkama Za učenike: - iz upora pred rukama, kolo zanožno levom, kolo zanožno desnom. Školsko takmičenje (odeljenje, škola): aktiv nastavnika fizičkog vaspitanja bira sprave na kojima će se učenici takmičiti. Za naprednije učenike: sastavi iz sistema školskih sportskih takmičenja i	fizičkih sposobnosti učenika i postignuća u sportskim igrama Minimalni obrazovni zahtevi • Atletika: trčanje na 100 m za učenike i učenice, trčanje na 800 m za učenike i 500 m za učenice, skok udalj, uvis, bacanje kugle - na rezultat. • Vežbe na spravama i tlu: Za učenike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u upor i jedne sprave u visu; Za učenice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, grede i dvovisinskog razboja. Okvirni broj časova po temama • Testiranje i provera savladanosti standarda iz osnovne škole (5 časova) • Teorijskih časova (2 u prvom i 2 u drugom polugodištu). • Atletika (11 časova) • Gimnastika: vežbe na spravama i tlu (11 časova) • Sportska igra: po izboru škole (11 časova). • Fizička aktivnost, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogućnostima škole a po izboru učenika (9 časova).
--	--	--	--	--

			učešće na višim nivoima školskih takmičenja. Minimalni obrazovni zahtevi: Za učenike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u upor i jedne sprave u visu; Za učenice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, grede i dvovisinskog razboja. • SPORTSKA IGRA (po izboru) Da li treba reći da se igra razlikuje od one u prvom razredu? - Ponavljanje i učvršćivanje ranije obučavanih elemenata igre. - Dalje proširivanje i produbljavanje tehničko-taktičke pripremljenosti učenika u skladu sa izbornim programom za datu igru. Na osnovu prethodnih umenja u tehnici i taktici nastavnik planira konkretne sadržaje iz sportske igre. Aktiv nastavnika, prema programu koji sam donosi	• Plivanje (9 časova). • Provera znanja i veština (4 časa). POSEBNE AKTIVNOSTI - Iz fonda radnih dana i za izvođenje redovne nastave škola u toku školske godine organizuje: - Dva celodnevna izleta sa pešačenjem - I razred do 12km (ukupno u oba pravca); - II razred do 14 km (ukupno u oba pravca); - III razred do 16 km(ukupno u oba pravca); - Dva krosa: jesenji i prolećni - Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja utvrđuje program i sadržaj izleta, i dužinu staze za kroseve, prema uzrastu učenika. Škola organizuje i sprovodi sportska takmičenja, kao jedinstveni deo procesa nastave fizičkog vaspitanja. sportska takmičenja organizuju se u okviru radne subote i u drugo vreme koje odredi škola. Međuškolska sportska takmičenja organizuju se u okviru
--	--	--	---	--

			(iz programa trećeg razreda (program po izboru učenika) u skladu sa mogućnostima škole, organizuje nastavu za koju učenici pokažu posebno interesovanje	kalendara koje odredi Savez za školski sport i olimpijsko vaspitanje Srbije koje je ujedno i organizator ovih takmičenja.
--	--	--	---	---

Treći razred

Naziv predmeta:	Fizičko vaspitanje
Godišnji fond časova:	60
Razred:	treći

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
• Zdravstvena kultura i fizička aktivnost, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda;	• Unapređivanje i očuvanje zdravlja; • Uticaj na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih poremećaja);	• Prepozna veze između fizičke aktivnosti i zdravlja; • Objasni karakteristike položaja tela, pokreta i kretanja u profesiji za koju se školuje i uočione, koje mogu imati negativan uticaj na njegov rast, razvoj; • Odabere i izvede vežbe oblikovanja i vežbe iz korektivne gimnastike, koje će preventivno uticati na moguće negativne	• Vežbe oblikovanja (jačanja, labavljenje i rastezanje); • Vežbe iz korektivne gimnastike; • Provera stanja motoričkih i funkcionalnih sposobnosti;	• Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja; • Tokom realizacije časova fizičkog vaspitanja davati informacije o tome koje vežbe pozitivno utiču na status njihovog organizma, s obzirom na karakteristike njihove profesije, a koje negativno utiču na zdravlje; • Učenici koji pohađaju trogodišnje stručne škole daleko su više opterećeni u redovnom obrazovanju

		uticaje usled rada u odabranoj profesiji;		praktičnom i teorijskom nastavom od ostalih učenika;
• Razvoj motoričkih i funkcionalnih sposobnosti čoveka, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda;	• Razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih za samostalni rad na njima;	• Imenuje motoričke sposobnosti koje treba razvijati, kao i osnovna sredstva i metode za njihov razvoj; • Primeni adekvatna sredstva (izvodi vežbe) za razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti iz: vežbi oblikovanja, atletike, gimnastike, plivanja i sportskih igara za razvoj: snage, brzine, izdržljivosti, gipkosti, spretnosti i okretnosti;	• Vežbe snage bez i sa malim tegovima (do 4 kg.); • Trčanje na 60 m i 100 m; • Trčanje na 800 m učenice i 1000 m učenici; • Vežbe rastezanja (broj ponavljanja i izdržaj u krajnjem položaju), • Poligoni spretnosti i okretnosti i sportske igre; • Aerobik;	• Zbog toga je fizičko vaspitanje, u ovim školama, značajno za aktivan oporavak učenika, kompenzaciju i relaksaciju s obzirom na njihova česta statička i jednostrana opterećenja. Teorijska znanja iz oblasti fizičkih aktivnosti su od velikog značaja za ukupnim bavljenjem fizičkim vežbama. Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • teorijska nastava (4 časa) • merenje i testiranje (4 časa) • praktična nastava (52 časa) Podela odeljenja na grupe Odeljenje se ne deli prilikom realizacije; Nastava se izvodi frontalno i po grupama, u zavisnosti od karaktera methodske jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno, naročito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je individualan. Mesto realizacije nastave • Teorijska nastava se realizuje u učionici ili u sali, istovremeno sa praktičnom nastavom;
• Usvajanje znanja, umenja i veština iz sportskih grana i disciplina kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; • Program po izboru učenika: • Ritmička gimnastika i narodni plesovi;	• Sticanje motoričkih umenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za njihovo usvajanje; • Motivacija učenika za bavljenjem fizičkim aktivnostima; • Formiranje pozitivnog psihosocijalnih obrazaca ponašanja; • Primena stečenih umenja, znanja i navika u svakodnevnom uslovima života i rada; • Estetsko izražavanje pokretom i doživljavanje estetskih	• Kratko opiše osnovne karakteristike i pravila atletike, gimnastike i sportske grane - disciplina koje se uče; • Demonstrira tehniku disciplina iz atletike i gimnastike (vežbi na spravama i tlu) koje - poseduje veštinu, tehniku i taktiku sportske igre kao i vežbe iz ostalih programom predviđenih sadržaja • Detaljnije opiše pravila sportske grane za koju pokazuje poseban interes - za koju škola ima uslove;	PROGRAM PO IZBORU UČENIKA • RITMIČKA GIMNASTIKA I NARODNI PLESOVI - Savladavanje osnovnih vežbi: dokorak, "menjajući korak galopom u svim pravcima, polkin korak, daleko visoki skok, "makazice; - Sistematska obrada estetskog pokreta tela u mestu i u kretanju bez rekvizita i sa rekvizitima, koristeći pri tome različitu dinamiku, ritam i tempo, - Primena savladane tehnike estetskog pokreta i kretanja u kratkim sastavima.	

• Sportska igra (po izboru); • Rukomet; • Fudbal; • Košarka; • Odbojka; • Plivanje; • Borilačke vještine; • Klizanje, smučanje;	vrednosti pokreta i kretanja; • Usvajanje etičkih vrednosti i podsticanje voljnih osobina učenika; • Povezivanje motoričkih zadataka u cjeline; ali bez stvaranja krutih motoričkih automatizama • Uvođenje učenika u organizovani sistem priprema za školska takmičenja, igre, susrete i manifestacije; • Razvijanje elemenata ritma sjedinjavanjem kinetičkih i energetskih elemenata u cjeline: u prepoznavanju celina: rad-odmor; naprezanje-relaksacija; ubrzanje-usporavanje; • Izbor sportskih grana, sportsko-rekreativnih ili drugih kretnih aktivnosti kao trajnog opredeljenja za njihovo svakodnevno upražnjavanje;	• Objasni zbog kojih je karakteristika fizičkog vaspitanja važno, da aktivno učestvuje u procesu nastave i da samostalno sprovodi određen program fizičke i sportske aktivnosti; • Želi da se bavi fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima, pošto sagledava (detektuje) pozitivne karakteristike fizičke i sportske aktivnosti - njihove pozitivne uticaje na zdravlje, druženje i dobro raspoloženje; • Sagleda negativne uticaje savremenog načina života (pušenje, droga, nasilje, delikventno ponašanje) i bude svestan da je fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima moguće preduprediti negativne uticaje; • Komunicira putem fizičkih odnosno sportskih aktivnosti sa svojim drugovima i uživa u druženju i kontaktima; • Dovodi u vezu svakodnevni život i sposobnost za učenje i	- Treba savladati najmanje pet narodnih plesova. - Priprema za takmičenje i priredbe i učešće na njima. • SPORTSKA IGRA (po izboru) - Ponavljanje i učvršćivanje ranije obučavanih elemenata igre. - Dalje proširivanje i produbljavanje tehničko-taktičke pripremljenosti učenika u skladu sa izbornim programom za datu igru. RUKOMET - Uvežbavati osnovne tehničke elemente koji su predviđeni programskim sadržajima za osnovnu školu. - Pokrivanje i otkrivanje igrača, oduzimanje lopte, ometanje protivnika. Opšti principi postavljanja igrača u odbrani i napadu. Napad sa jednim i dva igrača i napad protiv zonske odbrane. Zonska odbrana i napad "čovjek na čovjeka". Uigravanje kroz trenažni proces. - Pravila igre. - Učestvovanje na razrednim,	• Praktična nastava realizuje se na sportskom vežbalištu (sala, sportski otvoreni tereni, bazen, klizalište, skijalište). Preporuke za realizaciju nastave • Nastava se realizuje u ciklusima koji traju približno 10-12 časova (uzastopnih). Nastavniku fizičkog vaspitanja je ostavljeno da, zavisno od potreba, precizira trajanje svakog ciklusa, kao i redosled njihovog sadržaja. Sadržaj ciklusa je: - za proveru nivoa znanja na kraju školske godine - jedan; - za atletiku - jedan; - za gimnastiku: vežbe na spravama i tlu - jedan - za sport po izboru učenika - dva; - za povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i radom - jedan. Način ostvarivanja programa Sadržaji programa usmereni su na: razvijanje fizičkih sposobnosti; sportsko-tehničko obrazovanje; povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i radom. Godišnji plan, program i raspored kroseva, takmičenja,
--	--	---	---	--

		praktičan rad sa fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima i pravilnom ishranom; • samostalno bira fizičku, odnosno sportsku aktivnost i izvodi je u okruženju u kome živi (da li si ovo namerno izbacio?). • Objasni da pokret i kretanje, bez obzira na to kojoj vrsti fizičke, odnosno sportske aktivnosti pripada, ima svoju estetsku komponentu (lepota izvođenja, lepota doživljaja); • Uživa u izvođenju pokreta i kretanja; • Navodi osnovne olimpijske principe i primenjuje ih na školskim sportskim takmičenjima i u slobodnom vremenu; • Prepozna netolerantno ponašanje svojih drugova i reaguje na njega, širi duh prijateljstva, bude istrajan je u svojim aktivnostima. • Se pravilno odnosi prema okruženju u	školskim i međuškolskim takmičenjima. FUDBAL - Uvežbavati osnovne tehničke elemente koji su predviđeni programskim sadržajima za osnovnu školu. - Pokrivanje i otkrivanje igrača, oduzimanje lopte i ometanje protivnika. Opšti principi postavljanja igrača u napadu i odbrani. Razne varijante napada i odbrane. Uigravanje kroz trenažni proces. - Pravila malog fudbala. - Učestvovanje na raznim školskim i međuškolskim takmičenjima. KOŠARKA - Uvežbavati osnovne tehničke elemente koji su predviđeni programskim sadržajima za osnovnu školu - Tehnika košarke. Šutiranje na koš iz mesta i kretanja, šut sa jednom ili obema rukama, sa raznih odstojanja od koša. Postavljanje i kretanje igrača u napadu i odbrani. Odbrana "zonom" i "čovek na čoveka". Napad protiv ovih vrsta odbrana. Kontranapad u raznim varijantama i princip bloka.	zimovanja i drugih oblika rada utvrđuje se na početku školske godine na nastavničkom veću, na predlog stručnog veća nastavnika fizičkog vaspitanja. Stručno veće nastavnika fizičkog vaspitanja, samostalno, određuje redosled obrade pojedinih sadržaja programa i ciklusa. Časovi u toku nedelje treba da budu raspoređeni u jednakim intervalima, ne mogu se održavati kao blok časovi. Nastava se ne može održavati istovremeno sa dva odeljenja ni na sportskom terenu ni u fiskulturnoj sali. U svim razredima nastava fizičkog vaspitanja se realizuje odvojeno za učenike i odvojeno za učenice, a samo u školama koje imaju po dva paralelna objekta za fizičko vaspitanje dozvoljena je istovremena realizacija časa Praćenje, vrednovanje i ocenjivanje Praćenje napretka učenika u fizičkom vaspitanju se obavlja sukcesivno u toku čitave školske godine, na osnovu metodologije praćenja, merenja i vrednovanja efekata u fizičkom vaspitanju - standardi
--	--	---	--	---

		kome vežba, rekreira se i bavi se sportom, što prenosi u svakodnevni život • Učestvuje na školskom takmičenju i u sistemu školskih sportskih takmičenja	- Pravila igre i suđenje. - Učestvovanje na razrednim i školskim takmičenjima. ODBOJKA - Uvežbavati osnovne tehničke elemente koji su predviđeni programskim sadržajima za osnovnu školu - Tehnika odbojke. Igra sa povučanim i isturenim centrom. Smećiranje i njegova blokada. Uigravanje kroz trenažni proces. - Pravila igre i suđenja. - Učestvovanje na odeljenskim, razrednim i međuškolskim takmičenjima. PLIVANJE - Upoznavanje i primena osnovnih sigurnosnih mera u plivanju; - Usvajanje dve tehnike plivanja (po sklonostima i izboru učenika). Vežbanje radi postizanja boljih rezultata. Skok na startu i okreti. - Učestvovanje na odeljenskim, razrednim i međuškolskim takmičenjima. BORILAČKE VEŠTINE - Izbor borilačke veštine koja se izučava na matičnim fakultetima sporta i fizičkog	za ocenjivanje fizičkih sposobnosti učenika i postignuća u sportskim igrama Okvirni broj časova po temama • Testiranje i provera savladanosti standarda iz osnovne škole (5 časova) • Teorijskih časova (2 u prvom i 2 u drugom polugodištu). • Atletika (10 časova) • Gimnastika: vežbe na spravama i tlu (10 časova). • Sportska igra: po izboru škole (10 časova) • Fizička aktivnost, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogućnostima škole a po izboru učenika (8 časova). • Plivanje (9 časova). • Provera znanja i veština (4 časova). Škola organizuje i sprovodi sportska takmičenja, kao jedinstveni deo procesa nastave fizičkog vaspitanja. sportska takmičenja organizuju se u okviru radne subote i u drugo vreme koje odredi škola. Međuškolska sportska takmičenja organizuju se u okviru kalendara koje odredi Savez za školski sport i olimpijsko vaspitanje Srbije
--	--	--	--	---

			vaspitanja, i koja je u programu Školskih sportskih takmičenja. Nastavnik u skladu sa mogućnostima škole i interesovanjima učenika predlaže nastavni program. KLIZANJE I SKIJANJE - Programski zadaci iz klizanja i skijanja obuhvataju savladavanje osnovne tehnike i upoznavanje sa pravilima takmičenja. Nastavnik predlaže nastavni program, koji se zasniva na programu klizanja i predmeta skijanje na matičnim fakultetima	koje je ujedno i organizator ovih takmičenja.
--	--	--	---	---

Svaki od obrazovnih profila ima karakteristike vezane za obavljanje konkretnih stručnih poslova, koji zahtevaju određene položaje tela, pokrete i kretanja, koji mogu negativno uticati na pravilno držanje (status kičmenog stuba i status stopala). Kako bi se izbegli ovi negativni uticaji, nastavnici stručnih predmeta i profesori fizičkog vaspitanja definišu moguće profesionalne poremećaje, na osnovu čega se programiraju se posebni sadržaji, kojima se obezbeđuje prevencija.

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Ekologija i zaštita životne sredine;
- Hemija;
- Likovna kultura;
- Muzička kultura;
- Ishrana.

MATEMATIKA

Ciljevi predmeta: 1. Razvijanje logičkog i apstraktnog mišljenja;
2. Razvijanje sposobnosti jasnog i preciznog izražavanja i korišćenja osnovnog matematičko-logičkog jezika;

3. Razvijanje sposobnosti određivanja i procene kvantitativnih veličina i njihovog odnosa;
4. Razvijanje osećaja za prostor, razlikovanje geometrijskih objekata i njihovi uzajamni odnosi i transformacije;
5. Razumevanje funkcionalnih zavisnosti, njihovo predstavljanje i primena;
6. Razvijanje sistematičnosti, urednosti, preciznosti, temeljnosti, istrajnosti, kritičnosti u radu.

Prvi razred

Godišnji fond časova: **68 časova**
 Razred: **prvi**

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
REALNI BROJEVI	• Proširivanje znanja o skupu realnih brojeva • Upoznavanje sa pojmovima apsolutna i relativna greška	• razlikuje različite zapise brojeva iz skupova N, Z, Q, i te brojeve prikazuje na brojnoj pravoj i poredi ih. • razlikuje osnovne podskupove skupa realnih brojeva (N, Z, Q, I) i uočava relacije $N \subset Z \subset Q \subset R$, $I \subset R$ • izračuna vrednost jednostavnog racionalnog brojevnog izraza poštujući prioritet računskih operacija i upotrebu zagrada • odredi apsolutnu vrednost realnog broja i grafički interpretira na brojevnoj osi • zaokrugli broj na određeni broj decimala	• Pregled brojeva, operacije sa realnim brojevima • Apsolutna vrednost realnog broja • Približna vrednost realnih brojeva, pravila zaokrugljivanja • Apsolutna i relativna greška	Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • teorijska nastava (68 časova). Mesto realizacije nastave • Nastava se realizuje u učionici ili kabinetu za matematiku. Preporuke za realizaciju nastave • obrazložiti cilj predmeta, način i kriterijum ocenjivanja; • neophodna predznanja ponoviti uz maksimalno angažovanje

		• odredi apsolutnu i relativnu grešku		- učenika; • podsticati učenike na razmišljanje i samostalno zaključivanje; • primenjivati raznovrsne oblike i metode rada, kako bi se podstakla aktivnost učenika; • insistirati na preciznosti, tačnosti, sistematičnosti i urednosti u radu; • upućivati učenike na pretraživanje različitih izvora i primenu savremenih tehnologija.
PROPORCIONALNOST	• Proširivanje znanja o proporcijama i procentnom računu • Osposobljavanje za primenu proporcija i procenata na rešavanje realnih probleme	• izračuna određen deo neke veličine • odredi nepoznate članove proste proporcije • proširi ili skрати razmeru i primeni je u rešavanju problema podele • prepozna direktnu ili obrnutu proporcionalnost dve veličine, primeni je pri rešavanju jednostavnih problema i prikaže grafički • odredi nepoznatu glavnicu, procenat ili procentni iznos	• Razmera i proporcija • Direktna i obrnuta proporcionalnost • Prost srazmerni račun • Račun podele • Procentni i promilni račun	
RACIONALNI ALGEBARSKI IZRAZI	• Proširivanje znanja o polinomima • Razumevanje postupka rastavljanja polinoma na činioce i određivanja NZS i NZD polinoma	• sabira, oduzima i množi polinome • primeni distributivni zakon množenja prema sabiranju i formule za kvadrat binoma i razliku kvadrata, zbir i razliku kubova pri transformaciji polinoma • rastavi polinom na činioce • odredi NZD i NZS polinoma • transformiše jednostavniji racionalni algebarski izraz	• Polinomi • Rastavljanje polinoma na činioce • NZD i NZS polinoma • Transformacije racionalnih algebarskih izraza	• Realni brojevi: sadržaje o greškama povezati sa stručnim predmetima, izračunavati apsolutnu i relativnu grešku konkretnih merenja. • Proporcionalnost: koristiti što više konkretnih primera iz života i struke (recepture za određene prehrambene proizvode, energetska vrednost obroka i sl). • Racionalni algebarski izrazi: težište treba da bude na raznovrsnosti ideja, svrsi i suštini transformacija polinoma i
GEOMETRIJA	• Obnavljanje osnovnih pojmova u geometriji • Proširivanje znanja	• razlikuje osnovne i izvedene geometrijske pojmove • razlikuje međusobni odnos uglova (susedni,	• Geometrijski pojmovi i veze između njih • Trougao • Značajne tačke	

	o trouglovima i četvorouglovima	uporedni, unakrsni, komplementni, suplementni) • navede i primeni veze između uglova sa paralelnim (ili normalnim kracima) • navede i primeni relacije vezane za unutrašnje i spoljašnje uglove trougla • definiše pojmove simetrala duži, simetrala ugla, težišna duž i srednja linija trougla • konstruiše simetralu duži, simetralu ugla i visinu trougla • konstruiše značajne tačke trougla • navede svojstvo težišta • navede osnovne relacije u jednakokrakom, odnosno jednakostraničnom trouglu • razlikuje vrste četvorouglova i njihove osobine • navede stavove o paralelogramu i ume da ih primeni • navede osobine specijalnih paralelograma • formuliše Talesovu teoremu i primeni je na podelu duži na n jednakih delova	trougla • Četvorougao • Talesova teorema	algebarskih razlomaka, a ne na radu sa komplikovanim izrazima. • Geometrija: insistirati na preciznosti, urednosti i pravilnoj terminologiji. • Linearne jednačine i nejednačine: istaći povezanost između analitičkog i grafičkog prikaza funkcije. Sadržaje povezati sa odgovarajućim sadržajima hemije i primerima iz svakodnevnog života. Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: 1. usmenu proveru znanja; 2. pismenu proveru znanja; 3. testove znanja; 4. aktivnost na času.
--	---------------------------------	--	--	---

LINEARNE JEDNAČINE I NEJEDNAČINE	• Proširivanje znanja o linearnoj jednačini, nejednačini i funkciji • Osposobljavanje za analizu grafika funkcije i njegovu primenu • Primena znanja o linearnim jednačinama, sistemima i nejednačinama na realne probleme	• definiše pojam linearne jednačine • reši linearnu jednačinu • primeni linearnu jednačinu na rešavanje problema • reši jednačinu koje se svodi na linearnu jednačinu • definiše pojam linearne funkcije • prikaže analitički, tabelarno i grafički linearnu funkciju • reši linearnu nejednačinu i grafički prikaže skup rešenja • reši sistem linearnih jednačina sa dve nepoznate	• Linearna jednačina i njene primene • Linearna funkcija i njen grafik • Linearna nejednačina • Sistem linearnih jednačina	Okvirni broj časova po temama • Realni brojevi 8 časova; • Proporcionalnost 11 časova; • Racionalni algebarski izrazi 13 časova; • Geometrija 14 časova; • Linearne jednačine i nejednačine 14 časova. Za realizaciju 4 pismena zadatka sa ispravkama planirano je 8 časova.
---	--	---	---	---

Drugi razred

Godišnji fond časova: 64 časa Razred: Drugi	MATEMATIKA
--	-------------------

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
TRIGONOMETRIJA PRAVOUGLOG TROUGLA	• Razumevanje osnovnih trigonometrijskih funkcija i identičnosti • Osposobljavanje za	• definiše osnovne trigonometrijske funkcije oštrog ugla • izračuna osnovne trigonometrijske funkcije	• Definicije trigonometrijskih funkcija u pravouglom trouglu • Vrednosti	Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učenja,

	primenu trigonometrijskih funkcija u praktičnim problemima	oštrog ugla pravouglog trougla kada su date dve stranice • konstruiše oštar ugao ako je poznata jedna njegova trigonometrijska funkcija • navede trigonometrijske identičnosti i primenjuje ih u određivanju vrednosti trigonometrijskih funkcija ako je poznata vrednost jedne od njih • navede vrednosti trigonometrijskih funkcija karakterističnih uglova (od 30°, 45°, 60°) i sa kalkulatora pročitati vrednosti za ostale oštre uglove i obrnuto (određuje oštar ugao ako je poznata vrednost trigonometrijske funkcije) • primeni elemente trigonometrije pravouglog trougla na rešavanje praktičnih problema	trigonometrijskih funkcija za uglove od 0°, 30°, 45°, 60°, 90° • Osnovne trigonometrijske identičnosti • Rešavanje pravouglog trougla	planom rada i načinima ocenjivanja. Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • teorijska nastava (64 časa). Mesto realizacije nastave • Nastava se realizuje u učionici ili kabinetu za matematiku. Preporuke za realizaciju nastave • obrazložiti cilj predmeta, način i kriterijum ocenjivanja; • neophodna predznanja ponoviti uz maksimalno angažovanje učenika; • podsticati učenike na razmišljanje i samostalno zaključivanje; • primenjivati raznovrsne oblike i metode rada, kako bi se podstakla aktivnost učenika;
STEPENOVANJE I KORENOVANJE	• Proširivanje znanja o stepenovanju i korenovanju • Uočavanje veza između stepenovanja i korenovanja • Ovladavanje postupkom racionalisanja imenioca	• navede osobine operacija stepenovanja sa celim eksponentom i primeni ih u transformacijama jednostavnijih izraza • navede osobine operacija korenovanja i primeni ih u transformacijama jednostavnih izraza • navede osobine operacija stepenovanja sa racionalnim	• Pojam stepena. Operacije sa stepenima • Step sa celim izložiocem • Pojam korena. Operacije sa korenima • Step sa racionalnim izložiocem • Racionalisanje imenioca razlomka	• insistirati na preciznosti, tačnosti, sistematičnosti i urednosti u radu; • upućivati učenike na pretraživanje različitih izvora i primenu savremenih tehnologija. • Trigonometrija pravouglog trougla: sadržaje povezivati sa odgovarajućim primerima iz

		izložiocem i primeni ih u transformacijama jednostavnijih izraza		života. Ponoviti pravila zaokrugljivanja brojeva na određeni broj decimala. Osposobiti učenike za upotrebu kalkulatora kao pomoćnog sredstva pri rešavanju problema primenom trigonometrije.
FUNKCIJA I GRAFIK FUNKCIJE	• Upoznavanje osnovnih svojstava funkcija • Osposobljavanje za predstavljanje podataka različitim grafičkim oblicima i analizu datih podataka	• navede primere funkcija • odredi znak, intervale monotonosti, maksimum i minimum na datom grafiku • pročita i razume podatak sa grafikona, dijagrama ili iz tabele i odredi minimum ili maksimum i srednju vrednost zavisne veličine • podatke predstavljene u jednom grafičkom obliku predstavi u drugom	• Pojam funkcije. • Funkcije sa konačnim domenom • Grafičko predstavljanje funkcije • Čitanje grafika funkcije (određivanje znaka, intervala monotonosti, maksimuma, minimuma) - bez formalne definicije tih pojmova • Različiti grafički oblici predstavljanja funkcija sa konačnim domenom (tabela, grafik, dijagram, krug) • Određivanje maksimuma, minimuma i srednje vrednosti zavisne veličine	• Stepenovanje i korenovanje: pri proširivanju skupa iz koga je izložilac, naglasiti permanentnost osobina stepenovanja. Osposobiti učenike da pomoću kalkulatora odrede vrednosti korena i stepena datog broja. • Funkcija i grafik funkcije: prilikom obrade koristiti što više konkretnih primera iz života i struke. • Kvadratna jednačina i kvadratna funkcija: pokazati odnose između rešenja i koeficijenata, kao i rastavljanje kvadratnog trinoma na činioce. Nacrtati svih šest oblika kvadratne funkcije. Istaći povezanost između analitičkog i grafičkog prikaza kvadratne funkcije. • Tela: koristiti simulacije preseka na računaru. Sadržaje povezati sa stručnim predmetima
KVADRATNA JEDNAČINA I KVADRATNA FUNKCIJA	• Sticanje osnovnih znanja potrebnih za rešavanje kvadratnih jednačina • Osposobljavanje za skiciranje i analizu	• reši nepotpunu kvadratnu jednačinu u skupu R • navede primer kvadratne jednačine koja nema rešenja u skupu R • primeni obrazac za rešavanje kvadratne	• Kvadratna jednačina • Obrazac za rešavanje kvadratne jednačine • Priroda rešenja kvadratne jednačine • Rastavljanje	

	grafika kvadratne funkcije	jednačine • odredi prirodu rešenja kvadratne jednačine • rastavi kvadratni trinom • skicira i analizira grafik kvadratne funkcije (da pročitā nule funkcije, maksimum ili minimum, gde raste, a gde opada)	kvadratnog trinoma na linearne činioce • Kvadratna funkcija i njen grafik	i problemima iz svakodnevnog života. • Nizovi: nizove zadavati formulom, navođenjem članova i rekurentno. Primere nizova uzimati iz raznih oblasti matematike, (npr. iz geometrije) kao i iz svakodnevnog života (npr. problem složenog interesnog računa).
TELA	• Proširivanje znanja o telima • Uočavanje odnosa u prostoru • Razumevanje površine i zapremine tela i primena na konkretne primere	• izračuna obim i površinu figura u ravni • razlikuje pravilne poliedre • izračuna površinu i zapreminu kocke i kvadra • izračuna površinu i zapreminu pravilne šestougona prizme i valjka • izračuna površinu i zapreminu lopte • odredi površinu jednostavnih ravnih preseka tela	• Obim i površina figura u ravni • Prizme i vrste prizmi. Površina i zapremina prizme • Površina i zapremina kocke i kvadra • Površina i zapremina pravilne šestougona prizme • Valjak. Površina i zapremina valjka • Lopta. Površina i zapremina lopte • Jednostavni ravni preseci tela	
NIZOVI	• Upoznavanje sa pojmom niza • Razumevanje pojmova aritmetički i geometrijski niz i primena na konkretne probleme	• prepozna niz i da ga nastavi (jednostavniji primeri) • prepozna aritmetički niz, objasni šta su n i d i izračuna traženi član niza • izračuna zbir prvih n članova aritmetičkog niza • prepozna geometrijski niz, objasni šta su n i q i izračuna traženi član niza	• Pojam niza • Aritmetički niz • Zbir prvih n članova aritmetičkog niza • Geometrijski niz • Zbir prvih n članova geometrijskog niza	Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: 1. usmenu proveru znanja; 2. pismenu proveru znanja; 3. testove znanja; 4. aktivnost na času.

		• izračuna zbir prvih n članova geometrijskog niza	Okvirni broj časova po temama • Trigonometrija pravouglog trougla 7 časova; • Stepenovanje i korenovanje 12 časova; • Funkcija i grafik funkcije 6 časova; • Kvadratna jednačina i kvadratna funkcija 15 časova; • Tela 10 časova; • Nizovi 6 časova. • Za realizaciju 4 pismena zadatka sa isprawkama planirano je 8 časova.
--	--	---	--

Treći razred

MATEMATIKA	
Godišnji fond časova: 30 časova	
Razred: treći	

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
ANALITIČKA GEOMETRIJA U RAVNI	• Upoznavanje sa koordinatnom metodom • Razumevanje zavisnosti položaja prave i međusobnog položaja dve prave od koeficijenata k i n • Razumevanje	• primeni Gausov algoritam na rešavanje sistema linearnih jednačina (3×3) • izračuna rastojanje između dve tačke i obim trougla ako su	• Sistemi linearnih jednačina. Gausov algoritam • Dekartov koordinatni sistem u ravni. Koordinate tačke i rastojanje između dve tačke	Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učenja, planom rada i načinima ocenjivanja Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike

	zavisnosti položaja kružnice i međusobnog položaja prave i kružnice od koeficijenata u njihovim jednačinama	date koordinate njegovih temena • razlikuje opšti oblik jednačine prave od eksplicitnog oblika i prevede jedan zapis u drugi • objasni položaj prave u koordinatnom sistemu u zavisnosti od koeficijenata k i n • odredi jednačinu prave određenu datom tačkom i datim koeficijentom pravca • odredi jednačinu prave određenu datim dvema tačkama • primeni uslov paralelnosti dve prave • izračuna rastojanje tačke od prave • prevede opšti oblik jednačine kružnice u eksplicitni • odredi položaj kružnice u Dekartovom koordinatnom sistemu i poluprečnik kružnice	• Jednačina prave u Dekartovom pravouglom koordinatnom sistemu. Opšti i eksplicitni oblik jednačine prave • Jednačina prave određena tačkom i koeficijentom pravca • Jednačina prave određena dvema tačkama • Uzajamni položaj dve prave • Normalni oblik jednačine prave i rastojanje tačke od prave • Jednačina kružnice • Uzajamni položaj prave i kružnice	nastave: • teorijska nastava (30 časova) Mesto realizacije nastave • Nastava se realizuje u učionici ili kabinetu za matematiku Preporuke za realizaciju nastave • obrazložiti cilj predmeta, način i kriterijum ocenjivanja • neophodna predznanja ponoviti uz maksimalno angažovanje učenika • podsticati učenike na razmišljanje i samostalno zaključivanje • primenjivati raznovrsne oblike i metode rada, kako bi se podstakla aktivnost učenika • insistirati na preciznosti, tačnosti, sistematičnosti i urednosti u radu • upućivati učenike na pretraživanje različitih izvora i primenu savremenih tehnologija
--	--	---	--	---

ELEMENTI FINANSIJSKE MATEMATIKE	• Upoznavanje sa osnovnim elementima finansijske matematike • Uočavanje razlike između prostog i složenog kamatnog računa • Osposobljavanje za primenu stečenih znanja u svakodnevnom životu	• primeni kamatni račun od sto (vreme dato u godinama, mesecima ili danima) • primeni kamatni račun više sto i niže sto • objasni pojam menice i na koji način se upotrebljava • primeni prost kamatni račun na obračunavanje kamate kod štednih uloga i potrošačkih kredita • pokaže razliku između prostog i složenog kamatnog računa na datom primeru	• Prost kamatni račun (kamatni račun od sto, više sto i niže sto) • Primena prostog kamatnog računa (rad sa menicama i sa računom štednog uloga, potrošački krediti) • Pojam složenog kamatnog računa	• Analitička geometrija u ravni: istaći da je analitička geometrija na određeni način spoj algebre i geometrije i povezati primenu analitičkog aparata sa rešavanjem određenih zadataka iz geometrije. Ukazati na veze između različitih oblika jednačine prave. Jednačinu kružnice obraditi u opštem i kanonskom obliku. • Elementi finansijske matematike: koristiti što više konkretnih primera iz života. Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: 1. usmenu proveru znanja; 2. pismenu proveru znanja; 3. testove znanja; 4. aktivnost na času. Okvirni broj časova po temama • Analitička geometrija u ravni: 17 časova; • Elementi finansijske matematike: 9 časova; Za realizaciju 2 pismena zadatka sa ispravkama planirana su 4 časa.
---	--	--	---	--

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Hemija;
- Ekonomika turističkih i ugostiteljskih preduzeća;

- Preduzetništvo;
- Računarstvo i informatika.

RAČUNARSTVO I INFORMATIKA

1. OSTVARIVANJE OBRAZOVNO-VASPITNOG RADA - OBLICI I TRAJANJE

RAZRED	NASTAVA				Profesionalna praksa	UKUPNO
	Teorijska nastava	Vežbe	Praktična nastava	Nastava u bloku		
I		68				68

2. CILJEVI PREDMETA:

- Sticanje znanja, veština i formiranje vrednosnih stavova informatičke pismenosti neophodnih za život i rad u savremenom društvu.

3. NAZIV I TRAJANJE MODULA

Razred: prvi

Red. br.	NAZIV MODULA	Trajanje modula (časovi)
1.	Osnove računarske tehnike	12
2.	Obrada teksta	16
3.	Tabelarni proračuni	16
4.	Slajd - prezentacije	10
5.	Internet i elektronska komunikacija	14

Naziv modula: **Osnove računarske tehnike**

Trajanje modula: **12 časova**

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI MODULA	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČIN OSTVARIVANJA MODULA
----------------	--------------------------------------	--	---

	učenik će biti u stanju da:		
Osposobljavanje učenika za korišćenje osnovnih mogućnosti računarskog sistema	• klasifikuje faze istorijskog razvoja računara • navede primere upotrebe RS u svakodnevnom životu • definiše pojmove hardvera i softvera • objasni Fon Nojmanov model računara • razlikuje jedinice za meru količine podataka • razlikuje osnovne komponente računara • razlikuje faktore koji utiču na performanse računara • razlikuje vrste softvera • definiše operativni sistem (OS) i navodi njegove glavne funkcije • podešava radno okruženje OS • hijerarhijski organizuje fascikle i upravlja fasciklama i datotekama • razlikuje tipove datoteka • koristi tekst editor operativnog sistema • crta pomoću programa za crtanje u okviru OS • instalira novi softver • kompresuje i	• Istorijski razvoj tehnologija za skladištenje, obradu i prenos podataka • primena RS u raznim oblastima ljudske delatnosti • blok-shema Fon Nojmanovog modela računarskog sistema • jedinice za merenje količine podatka (bit, bajt, redovi veličine) • osnovne komponente računara i njihov uticaj na performanse računara • vrste i podela softvera, glavne funkcije OS-a • podešavanje radnog okruženja (pozadina radne površine, sat, kalendar, jezik tastature, rezolucija monitora...) • koncepti organizacije datoteka i fascikli • tipovi datoteka • tekst editor crtanje koji postoji u sastavu OS-a • program za crtanje koji postoji u sastavu OS-a • instalacija korisničkog softvera • programi za arhiviranje podataka • programi za zaštitu računara od štetnog softvera	Na početku modula učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Stavove predviđene modulom izgrađivati i vrednovati kod učenika tokom svih oblika nastave. Oblici nastave Modul se realizuje kroz sledeće oblike nastave: 1. laboratorijske vežbe Podela odeljenja na grupe Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije: • Laboratorijskih vežbi Mesto realizacije nastave • računarski kabinet Preporuke za realizaciju nastave • Konkretno primere za vežbanje prilagoditi obrazovnom profilu. • Pri realizaciji modula insistirati na veštinama. • Princip rada računarskog sistema objasniti praveći paralelu sa sistemima koji su učenicima već poznati iz ranijeg iskustva. • Osnovne komponente računara: objasniti učenicima način povezivanja računara, ulazno - izlazne portove i uređaje spoljašnje memorije, a centralnu jedinicu samo na nivou osnovne blok - šeme (matična ploča, napajanje, RAM, procesor, grafička, zvučna i mrežna karta). • Objasniti značaj i napraviti hijerarhiju uticaja pojedinih komponenti RS na performanse računara.

	dekompresuje datoteke i fascikle • obezbeđuje zaštitu računara od štetnog softvera • instalira periferne uređaje • navodi primere i prednosti umrežavanja računara • manipuliše deljivim resursima u lokalnoj mreži • upravlja štampanjem dokumenata • primenjuje zdravstvene i sigurnosne mere zaštite pri korišćenju računara • objasni uticaj korišćenja računara na životnu sredinu • primenjuje i poštuje zakonska rešenja u vezi sa autorskim pravima i zaštitom podataka	• instalacija perifernih uređaja • deljenje resursa u okviru lokalne mreže • podešavanje parametara štampe • faktori koji štetno utiču na zdravlje korisnika računara, životnu sredinu i mere za njihovu minimizaciju • vrste licenci, autorska prava i zaštita podataka	• Podelu softvera uraditi na nivou: OS, aplikativni softver i drajveri i objasniti njihovu namenu. • Pri podešavanju radnog okruženja posebnu pažnju obratiti na regionalna podešavanja • Pri realizaciji hijerarhijske organizacije fascikli objasniti učenicima njen značaj. • Instalaciju softvera realizovati na programima za zaštitu računara i arhiviranje podataka. • Instalaciju perifernih uređaja uraditi na primeru štampača. • Objasniti učenicima značaj pravilnog držanja tela, osvetljenja, dužine rada bez pauze... • Insistirati na poštovanju i doslednom sprovođenju autorskih prava i softverskih licenci. Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: • Praćenje ostvarenosti ishoda • Testove znanja • Testove praktičnih veština
--	---	--	---

Naziv modula:	Obrada teksta
Trajanje modula:	16 časova

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI MODULA	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČIN OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje učenika za rad sa	• podešava radno okruženje programa za	• podešavanje radnog okruženja (palette alatki, prečice, lenjir, pogled,	Na početku modula učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja,

programima za obradu teksta	obradu teksta • upravlja tekstualnim dokumentima i čuva ih u različitim verzijama • kreira i uređuje tekstualne dokumente • kreira i uređuje tabele • umetne objekte u tekst i modifikuje ih • napravi cirkularna pisma • podešava parametre izgleda stranice tekstualnog dokumenta • pronalazi i ispravlja pravopisne i slovne greške pomoću alata ugrađenih u program za obradu teksta • pregleda i štampa tekstualni dokument	zum...) • rad sa dokumentima (otvaranje, snimanje u različitim formatima i verzijama programa) • unošenje teksta (unos teksta, simbola i specijalnih karaktera) • formatiranje teksta (slova, oblikovanje, indeksiranje, eksponiranje, boja, promena veličine slova) • formatiranje pasusa • stilovi • kreiranje i formatiranje tabele • unošenje podataka i modifikovanje tabele • rad sa objektima (umetanje, kopiranje, premeštanje, promena veličine...) • izrada cirkularnog pisma, izbor liste primalaca, umetanje podataka, snimanje i štampanje • podešavanje parametara izgleda stranice dokumenta (orijentacija papira, veličina, margine, prelom, uređivanje zaglavlja i podnožja, automatsko numerisanje strana) • ispravljanje pravopisnih grešaka, kontrolor pravopisa • pregledanje dokumenta pre štampanja, štampanje celog dokumenta, pojedinačnih stranica i određivanje broja kopija	planom rada i načinima ocenjivanja. Stavove predviđene modulom izgrađivati i vrednovati kod učenika tokom svih oblika nastave. Oblici nastave Modul se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • laboratorijske vežbe Podela odeljenja na grupe Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije: • Laboratorijskih vežbi Mesto realizacije nastave • računarski kabinet Preporuke za realizaciju nastave • Konkretno primere za vežbanje prilagoditi obrazovnom profilu kroz korelaciju sa stručnim predmetima (forme, tekstovi, obrasci, izveštaji i sl. sa kakvima će učenik raditi pri obavljanju stručnih poslova) • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovarajućeg jezika tastature. • Insistirati na pravilnom formatiranju paragrafa (maksimalno koristiti mogućnosti koje pruža program, izbegavati ponovljenu upotrebu tastera "enter" i "razmak") • Pri obradi tabela kao primer uraditi tabelu koja će se kasnije koristiti pri izradi cirkularnog pisma.
------------------------------------	--	---	---

			Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: • praćenje ostvarenosti ishoda • testove praktičnih veština
--	--	--	---

Naziv modula:	Tabelarni proračuni
Trajanje modula:	16 časova

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI MODULA	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČIN OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje učenika za rad sa programom za tabelarne proračune	• podešava radno okruženje programa za tabelarne proračune • upravlja tabelarnim dokumentima i čuva ih u različitim verzijama • unosi podatke različitih tipova - pojedinačno i automatski • izmeni sadržaje ćelija • sortira i postavlja filtere • manipuliše vrstama i kolonama • organizuje radne listove • unosi formule u ćelije	• podešavanje radnog okruženja (palete alatki, prečice, lenjir, pogled, zum...) • rad sa dokumentima (otvaranje, snimanje u različitim formatima i verzijama programa) • unošenje podataka (pojedinačni sadržaji ćelija i automatske popune) • menjanje tipa i sadržaja ćelije • sortiranje i filtriranje • podešavanje dimenzija, premetanje, fiksiranje i sakrivanje redova i kolona • dodavanje, brisanje, premeštanje i preimenovanje radnih listova • unošenje formula sa osnovnim aritmetičkim operacijama, koristeći reference na ćelije • funkcije za: sumiranje, srednju vrednost, minimum, maksimum, prebrojavanje, zaokruživanje • logičke funkcije • kopiranje formula, relativno i apsolutno referenciranje ćelija	Na početku modula učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Stavove predviđene modulom izgrađivati i vrednovati kod učenika tokom svih oblika nastave. Oblici nastave Modul se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • laboratorijske vežbe Podela odeljenja na grupe Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije: • Laboratorijskih vežbi Mesto realizacije nastave • računarski kabinet Preporuke za realizaciju nastave • Konkretno primere za vežbanje

	• formatira ćelije • bira, oblikuje i modifikuje grafikone • podešava izgled stranice za štampanje tabelarnog dokumenta • ispravlja greške u formulama i tekstu • pregleda i štampa tabelarni dokument	• formatiranje ćelija (broj decimalnih mesta, datum, valuta, procenat, poravnanje, prelom, orijentacija, spajanje ćelija, font, boja sadržaja i pozadine, stil i boja rama ćelije) • namena različitih tipova grafikona, prikazivanje podataka iz tabele pomoću grafikona • podešavanje izgleda stranice dokumenta za štampanje (orijentacija papira, veličina, margine, prelom, uređivanje zaglavlja i podnožja, automatsko numerisanje strana) • ispravljanje grešaka u formulama i tekstu • pregledanje dokumenta pre štampanja, automatsko štampanje naslovnog reda, štampanje opsega ćelija, celog radnog lista, celog dokumenta, grafikona i određivanje broja kopija	prilagoditi obrazovnom profilu kroz korelaciju sa stručnim predmetima. • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovarajućeg jezika tastature. • Logičke funkcije: izbor funkcija prilagoditi nivou znanja učenika i potrebama obrazovnog profila. • Formatiranje ćelija obrađivati tokom dva časa • Pri obradi grafikona, pokazati različite vrste grafikona (histograme, linijske, i "pite"; objasniti njihovu namenu; pokazati podešavanje pojedinih elemenata grafikona). Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: • praćenje ostvarenosti ishoda • testove praktičnih veština
--	--	---	---

Naziv modula:	Slajd - prezentacije
Trajanje modula:	10 časova

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI MODULA	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČIN OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje učenika za izradu slajd - prezentacija i njihovo prezentovanje	• podešava radno okruženje programa za izradu slajd - prezentacije • upravlja slajd - prezentacijama i čuva ih u različitim formatima i verzijama	• podešavanje radnog okruženja (palette alati, prečice, lenjir, pogled, zum...) • rad sa dokumentima (otvaranje, snimanje u različitim formatima i verzijama programa) • dodavanje i manipulacija	Na početku modula učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Stavove predviđene modulom izgrađivati i vrednovati kod učenika tokom svih oblika nastave.

	• dodaje i premešta slajdove • pripremi prezentaciju u skladu sa pravilima i smernicama za izradu prezentacije • koristi različite organizacije slajda • unosi i formatira tekst na slajdu • dodaje objekte na slajd • unosi beleške uz slajd • podešava pozadinu slajda • koristi i modifikuje gotove dizajn - teme • dodaje i podešava animacione efekte objektima • bira i podešava prelaze između slajdova • izrađuje interaktivne slajd prezentacije • razlikuje vrste pogleda na prezentaciju • priprema za štampu i štampa prezentaciju • podešava prezentaciju za javno prikazivanje; • priprema prezentacije za prikazivanje sa drugog računara • izlaže slajd-prezentaciju	slajdovima • osnovna pravila i smernice za izradu prezentacije (količina teksta i objekata po slajdu, veličina i vrsta slova, dizajn...) • organizacija slajda: slajdovi sa tekstom, tabelama, dijagramima i grafikonima • formatiranje teksta • dodavanje objekata na slajd (zvuk, film....) • pozadina slajda (boje, preliivi, šrafure, tekstore i slike) • dizajn - teme • animacioni efekti (vrste, podešavanje parametara, animacione šeme) • prelaz između slajdova • interaktivna prezentacija (hiperlinkovi i akciona dugmad) • vrste pogleda na prezentaciju • štampanje prezentacije • podešavanje prezentacije za javno prikazivanje (ručno, automatski, u petlji...) • nastup prezentera (položaj prezentera, verbalna i neverbalna komunikacija, savladavanje treme...)	Oblici nastave Modul se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • laboratorijske vežbe Podela odeljenja na grupe Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije: • Laboratorijskih vežbi Mesto realizacije nastave • računarski kabinet Preporuke za realizaciju nastave • Praktičnu realizaciju modula izvesti u nekom od programa za izradu slajd prezentacije. • Konkretno primere za vežbanje prilagoditi obrazovnom profilu kroz korelaciju sa stručnim predmetima. • Kroz ceo modul učenik treba da radi na jednoj prezentaciji čija je tematika vezana za konkretan obrazovni profil i da na njoj primeni sva usvojena znanja i veštine. • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovarajućeg jezika tastature. • Izvođenje nastave započeti objašnjenjima nastavnika a zatim usmeriti učenike da samostalno vežbaju. • Insistirati na značaju slajd prezentacija i važnosti kvalitetnog prezentovanja. • Podsticati kod učenika kreativnost. • Poslednja dva časa učenici prezentuju svoje radove i diskutuju o njima.
--	---	---	---

			Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: 1. praćenje ostvarenosti ishoda 2. testove praktičnih veština
--	--	--	--

Naziv modula:	Internet i elektronska komunikacija
Trajanje modula:	14 časova

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI MODULA	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČIN OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje učenika za korišćenje Interneta i elektronsku komunikaciju	• objasni pojam i strukturu Interneta • razlikuje načine povezivanja računara sa Internetom • razlikuje Internet - servise • objasni pojmove hiperteksta i WWW • koristi sadržaje sa veba (WWW - servisa) • pronalazi sadržaje na vebu pomoću pretraživača • procenjuje sadržaje sa veba na kritički način • preuzima sadržaje sa veba • komunicira putem elektronske pošte	• istorijski razvoj Interneta i struktura • adrese i protokoli • načini povezivanja računara sa Internetom (prednosti i nedostaci svakog od njih) • servisi Interneta (WWW, elektronska pošta, FTP...) • WWW, veb - pregledač (vrste, otvaranje i podešavanje) • korišćenje pretraživača (osnovno i napredno) • pouzdanost izvora informacija. • medijska pismenost. • preuzimanje sadržaja sa veba (snimanjem veb stranice, kopiranjem sadržaja sa veb stranice, preuzimanjem datoteke) • programi za elektronsku poštu ("veb - mejl" i programi za preuzimanje pošte na lokalni računar)	Na početku modula učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Stavove predviđene modulom izgrađivati i vrednovati kod učenika tokom svih oblika nastave. Oblici nastave Modul se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • laboratorijske vežbe Podela odeljenja na grupe Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije: • laboratorijskih vežbi Mesto realizacije nastave • računarski kabinet Preporuke za realizaciju nastave • Pri realizaciji ovog modula insistirati na

	• razlikuje prednosti i nedostatke elektronske komunikacije • koristi raznovrsne Internet - servise • popunjava i šalje veb - bazirane obrasce • objašnjava pojam elektronskog poslovanja • primeni servis "u oblaku" • objašnjava moguće zloupotrebe Interneta • primenjuje bezbednosne mere prilikom korišćenja Interneta • primenjuje pravila lepog ponašanja na mreži • poštuje autorska prava za sadržaje preuzete sa mreže	• radno okruženje programa za elektronsku poštu • postavljanje adrese primaoca ("za", "kopija", "nevidljiva kopija") • prijem i slanje elektronske pošte, bez i sa prilogom • napredne mogućnosti programa za preuzimanje el. pošte (uređivanje adresara, uređivanje fascikli, automatsko sortiranje pošte...) • veb - obrasci raznovrsne namene • elektronsko poslovanje u trgovini i javnoj upravi • prednosti i nedostaci elektronske komunikacije • socijalne mreže, forumi, sistemi za brze poruke, sistemi za elektronsko učenje... • računarski servisi "u oblaku", rad sa tekstom, tabelama i datotekama. • bezbednost dece na Internetu • bezbednosni rizici korišćenja elektronske komunikacije • pravila lepog ponašanja u elektronskoj komunikaciji	pravopisu i upotrebi odgovarajućeg jezika tastature. • Tokom realizacije svih sadržaja modula insistirati na mogućnostima zloupotrebe Interneta a pogotovo na bezbednosti korisnika, pouzdanosti informacija i sprečavanju zloupotrebe dece. • Pri pretraživanju Interneta učenike usmeriti ka traženju obrazovnih veb sajtova i korišćenju sistema za elektronsko učenje. • Pri obradi elektronskog poslovanja demonstrirati različite vrste veb obrazaca koji se koriste za poručivanje i plaćanje robe putem Interneta, poručivanje dokumenata... • Pokazati rad sa tekstom, rad sa tabelama i skladištenje podataka u nekom od servisa "u oblaku" (<i>cloud computing</i>), dostupnih putem veba. • Preuzimanje sadržaja sa veba vežbati na primerima preuzimanja teksta, slika, klipova i datoteka. • Kod preuzimanja sadržaja sa veba voditi računa o verodostojnosti izvora informacija i razvijati kod učenika kritičko mišljenje i medijsku pismenost u izboru i tumačenju sadržaja. • Pri elektronskoj komunikaciji poštovati pravila lepog ponašanja (<i>netiquette</i>). • Pri realizaciji sadržaja vezanih za elektronsku poštu objasniti učenicima "put" elektronskog pisma. • Dosledno sprovoditi poštovanje autorskih prava i softverskih licenci. Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:
--	--	--	--

			1. praćenje ostvarenosti ishoda 2. testove praktičnih veština
--	--	--	--

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Svi predmeti